ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДОНИШКАДАИ ДАВЛАТИИ ЗАБОНҲОИ ТОҶИКИСТОН
БА НОМИ СОТИМ УЛУҒЗОДА

«Мувофиқа шуд»	**«Тасдиқ карда шуд»**
Ректори Донишкадаи давлатии забонҳои	Вазири маориф ва илми
Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода	Ҷумҳурии Тоҷикистон
_____ Гулназарзода Ж.Б.	_____ Саидзода Р.Ҳ.
«_____»_____ с. 2022	«_____»_____ с. 2022

БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ
АЗ РӮИ САМТ (ИХТИСОС)

Самт: 01 – Педагогикаи давраи кӯдакӣ
Гурӯҳи ихтисосҳо: 0101 – Инкишофи шахсияти синни томактабӣ
Ихтисос: 1-010102-03 – Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ
Тахассус: Педагог. Омӯзгор
Дараҷаи академӣ: Бакалавр
Муҳлати таҳсил: 5 сол

Душанбе – 2022

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДОНИШКАДАИ ДАВЛАТИИ ЗАБОНҲОИ ТОҶИКИСТОН
БА НОМИ СОТИМ УЛУҒЗОДА

«Баррасӣ шуд»
Дар Шӯрои олимони ДДЗТ ба номи
Сотим Улуғзода, қарори №_____
аз «_____» _____ с. 2022
Раиси Шӯро_____ Гулназарзода Ж.Б.

«Ташхис карда шуд»
Директори Маркази ҷумҳуриявии
таълимию методии назди Вазорати
маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
_____ Р. Мирзозода
аз «_____» _____ с. 2022

БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ
АЗ РӮИ САМТ (ИХТИСОС)

Самт: 01 – Педагогикаи давраи кӯдакӣ
Гурӯҳи ихтисосҳо: 0101 – Инкишофи шахсияти синни томактабӣ
Ихтисос: 1-010102-03 – Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ
Тахассус: Педагог. Омӯзгор
Дараҷаи академӣ: Бакалавр
Муҳлати таҳсил: 5 сол

Душанбе – 2022

МУНДАРИҶА

Феҳристи ихтисораҳо.....4
1. Муқаррароти умумии барномаи таҳсилотӣ.....5
2. Ҳуҷҷатҳои танзимкунандаи мундариҷа ва раванди татбиқи барномаи таҳсилотӣ.....7
3. Ҳадди ақали ҳатмии мазмун ва мундариҷаи барномаҳои таҳсилотӣ.....8
4. Муҳлати азхудкунии барномаи таҳсилотӣ.....14
5. Шароитҳои амалигардонии барномаи таҳсилотӣ.....15
6. Мундариҷаи маҷмӯи ҳуҷҷатҳои барномаи таҳсилотӣ аз рӯи ихтисос..21
7. Қойдаҳои қабул тибқи барномаи таҳсилотӣ.....24
8. Аттестатсияи хатм аз рӯи ихтисос.....24
9. Низоми дохилии таъмини сифат тибқи барномаи таҳсилотӣ.....25
10. Идоракунии тағйирот.....26
Замима: Фишурдаи барномаҳои кории фанҳои таълимӣ.....27

ФЕҲРИСТИ ИХТИСОРАҲО

ВМИ ҶТ – Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
СДТОК – Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон
МТОК – Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ
БТ – Барномаи таҳсилотӣ
ННТ – Нақшаи намунавии таълим
НКТ – Нақшаи кории таълим
ШТМ – Шӯрои таълимию методӣ
БТФ – Барномаи таълимии фан
БКФ – Барномаи кории фан (силлабус)
ФФИ – Фанҳои интихобӣ
ФҲ – Фанҳои ҳатмӣ
ФЗ – Фанҳои заминавӣ
ФУК – Фанҳои умумикасбӣ
ФТ – Фанҳои тахассусӣ
ҲПО – Ҳайати профессорону омӯзгорон
КИТ – Корҳои илмӣ-тадқиқотӣ
КМД – Кори мустақилонаи донишҷӯ
КМРО – Кори мустақилона бо роҳбарии омӯзгор
НҶ – Назорати ҷорӣ
НН – Назорати ниҳоӣ
GPA (Grade Point Average) – Холи миёнаи умумӣ
ДДЗТ – Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи С. Улуғзода
ММТ – Маркази миллии тестии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

1.1. Маълумот дар бораи ихтисос

Ном, рамз ва гурӯҳи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ” ба Таснифоти давлатии равия ва ихтисосҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти №349 аз 30-июни соли 2007 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Барномаи бакалавриат аз рӯи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ” тибқи Шаҳодатномаи АИ №0000894, аз 12.03. 2019 аз ҷониби Хадамоти давлатии назорат дар соҳаи маориф (ҳозира Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон) аккредитатсия шудааст.

Барномаи таҳсилотии мазкур аз рӯи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ” моҳи марти соли 2022 таҷдиди назар гардида, аз 1-уми сентябри соли 2022 мавриди татбиқ қарор дода мешавад.

1.2. Тахассуси хатмкунанда

Баъди аз худ намудани барномаи таҳсилотӣ аз рӯи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ” дар шакли таҳсили рӯзона ва фосилавӣ, баъд аз хатм ба хатмкунанда касбият ва дараҷаи зерин дода мешавад:

- тахассуси касбӣ – педагог. Омӯзгор;
- дараҷаи касбӣ – бакалаври педагогика аз рӯи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ”.

1.3. Тавсифи умумии тахассуси хатмкунанда

Хатмкунандае, ки соҳиби тахассуси омӯзгорӣ гардидааст, бояд;

- ба таълим ва тарбияи кӯдакони синни томактабӣ омода бошад;
- ба ташаккули ҳамаҷонибаи кӯдакон, фарҳангу маданияти ва рушди бошуурона ва дарку фаҳмиши кӯдакон дар тамоми давраи фаъолияти таълимӣ ва тарбиявӣ дар муассисаи таҳсилоти томактабӣ мусоидат намояд;
- аз методҳо, роҳу усулҳо ва воситаҳои гуногуни таълим ҳангоми таълиму тарбияи кӯдакон самаранок истифода барад;
- донишазхудкунӣ ва тарбияи кӯдаконро тибқи талаботҳои стандарти давлатии таҳсилот таъмин намояд;
- аз зарурати риояи ҳуқуқ ва озодиҳои кӯдакон, ки Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф» пешбинӣ намудааст, огоҳ бошад;
- барои рушду такмили касбияти худ ба худтакмилдиҳӣ машғул шуда, мунтаъзам аз курсҳои такмили ихтисос гузарад;
- дар фаъолияти иттиҳодияҳои методӣ ва дигар шаклҳои кори методӣ ширкат варзад;

- ҳифзи ҳаёт ва саломатии кӯдаконро дар раванди таълим таъмин намояд;

- бо волидони кӯдак (ё шахсоне, ки онҳоро иваз мекунанд) мунтаъзам дар хусуси пешрафту муваффақият ё фаъолияти сусти кӯдак муошират барпо намояд;

- қоидаҳо ва меъёрҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва зидди сӯхторро риоя кунад.

Хатмкунандае, ки соҳиби тахассуси омӯзгорӣ гардидааст, бояд донад:

- Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- қонунҳо, қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, барномаҳои соҳавии давлатӣ;

- сохторҳои идоракунии маориф доир ба масоили таҳсилот;

- Конвенсия оид ба ҳуқуқи кӯдак;

- асосҳои фанҳои заминавиро дар ҳаҷме, ки барои ҳалли вазифаҳои педагогӣ, илмӣ-методӣ ва ташкилӣ-идоракунӣ заруранд;

- педагогика, психология, физиологияи синусолӣ, гигиенаи томактабӣ ва мактабӣ, методикаи таълим ва корҳои тарбиявӣ;

- талаботҳоро оид ба таъминоту таҷҳизонидани синфхонаҳо;

- самтҳои асосӣ ва дурнамои рушди маориф ва илми педагогика.

1.4. Талабот оид ба дараҷаи хатмкунанда

Хатмкунандае, ки барномаи зинаи бакалавриатро аз худ кардааст, дар мутобиқат бо намуди фаъолиятҳои касбӣ, ки барномаи таҳсилотии мазкур ба он равона гардидааст, бояд бо натиҷаҳои таълим, ки дар банди 3-и ҳуҷҷати мазкур нишон дода шудааст, мутобиқат намояд.

1.5. Доираи фаъолияти хатмкунанда

Хатмкунандаи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ” барои кор дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ омода карда мешавад. Намудҳои фаъолияти касбие, ки аз рӯи онҳо хатмкунанда баъди аз худ кардани барномаи бакалавриат, омодагӣ мебинад, чунинанд:

- омӯзгорӣ;

- илмӣ-тадқиқотӣ;

- иҷтимоӣ-педагогӣ;

- фарҳангӣ ва рушдёбанда;

- идоракунӣ.

1.6. Имкониятҳои идомаи таҳсили хатмкунанда – омӯзгори забони русӣ, ки барномаи таҳсилотиро аз рӯи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ” аз худ кардааст.

Тибқи Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон шахсоне, ки дипломи зинаҳои таҳсилоти олии касбии бакалавриатро доранд, метавонанд таҳсили худро дар зинаи дуюми таҳсилоти

олии касбӣ – магистратура аз рӯи равия ва самт (ихтисос)-и мувофиқ идома диҳанд.

2. ҲУҶҶАТҲОИ ТАНЗИМКУНАНДАИ МУНДАРИҶА ВА РАВАНДИ ТАТБИҚИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

2.1. Барномаи таҳсилотии мазкур дар асоси Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия шуда, ба санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф мувофиқ мебошад, ки бо онҳо дар сомонаи расмии Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон шинос шудан мумкин аст (нигаред ба https://maorif.tj).

2.2. Талаботро оид ба мазмун ва мундариҷаи ҳадди ақали ҳатмии барномаи таҳсилотӣ, шароитҳои татбиқнамоӣ ва муҳлатҳои азхуднамоиро Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст.

2.3. Дар раванди татбиқи барномаи таҳсилотӣ аз рӯи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ” маҷмӯи зерини ҳуҷҷатҳои ҳатмӣ ҷалб карда мешаванд: нақшаи таълим аз рӯи ихтисос, барномаи таълимии корӣ, барномаҳои таҷрибаомӯзӣ, барномаи таълимии фан ва силлабусҳо. Талаботи ҳадди аққал ба мундариҷаи ҳуҷҷатҳои дар боло зикргардида дар Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон инъикос ёфтааст.

2.4. Қисми ҷудонашавандаи ин ҳуҷҷат (замимаи он) “Фишурдаи барномаҳои кории фанҳои таълимӣ” ба ҳисоб мераванд, ки иборат мебошанд аз: тавсифи мухтасари фан; намуди машғулиятҳо; забони таълим; салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд; натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд; номгӯи боб ва мавзӯъҳои фан; васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан; шаклҳои назорати ҷорӣ ва ниҳоӣ. Ин замима танҳо фишурдаи фанҳои ҳатмиро дар бар мегирад, зеро муаррифии фанҳои интихобӣ ҳар сол моҳи апрел аз ҷониби шӯъбаи бақайдгирӣ ва машваратӣ баргузор мегарданд. Мазмуну мундариҷаи пурраи барномаҳои кории фанҳои ҳатмӣ ва интихобиро дар китобхонаи электронии ДДЗТ ба номи Сотим Улуғзода пайдо кардан мумкин аст (нигаред ба https://ddzt.tj).

2.5. Барномаи таҳсилотӣ омӯзиши ҳатмии бахшҳо ва модулҳоеро, ки дар банди 3-и ҳуҷҷати мазкур нишон дода шудаанд, бояд ба назар гирад.

2.6. Бахшҳо ва модулҳои барномаи таҳсилотӣ аз фанҳои ҳатмии компоненти давлатӣ ва донишгоҳӣ, фанҳои интихобӣ, машғулиятҳои факултативӣ, таҷрибаомӯзиҳо ва аттестатсияи ниҳоӣ иборат мебошад.

2.7. Номгӯи бахш, модулҳо ва фанҳои компоненти давлатии барномаи таҳсилотӣ ба талаботи ҳуҷҷати “Таснифоти фанҳои таълимӣ аз рӯи бахшҳо ва модулҳо” ҷавобгӯ мебошанд.

3. ҲАДДИ АҚАЛИ ҲАТМИИ МАЗМУН ВА МУНДАРИҶАИ БАРНОМАҲОИ ТАҲСИЛОТӢ

1	НОМГӮИ БАРНОМА	Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ
2	ДАРАҶАИ АКАДЕМӢ	Бакалавр
3	ШАКЛИ ТАҲСИЛ	Рӯзона ва фосилавӣ
4	МУҲЛАТИ МЕЪЁРИИ ТАҲСИЛ	5 сол
5	МИҚДОРИ КРЕДИТҲО	300 кредит (60 кредит дар як сол)
6	ҲАДАФИ УМУМӢ	Ҳадафи ин барнома – ташаккули салоҳиятҳои педагогию касбии донишҷӯён, барои фаъолият намудан ба ҳайси омӯзгори фанни “Забони русӣ” дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ, бо имкони идома додани таҳсил дар зинаи магистратура.
7	ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ	Барномаи таҳсилотии мазкур аз бахшу модулҳои зерин иборат аст: <u>Бахши 1. Фанҳои заминавӣ (45 кредит)</u> Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ – 22 кредит; Модули фанҳои забонӣ – 12 кредит; Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва технологияи информатсионӣ – 11 кредит. <u>Бахши 2. Фанҳои тахассусӣ (150 кредит)</u> Модули фанҳои умумикасбӣ – 58 кредит; Модули фанҳои тахассусӣ – 92 кредит; <u>Бахши 3. Фанҳои интихобӣ (75 кредит)</u> Модули фанҳои интихобии бахши 1 – 6 кредит Модули фанҳои интихобии бахши 2 – 69 кредит <u>Бахши 4. Таҷрибаомӯзӣ (21 кредит).</u> <u>Бахши 5. Аттестатсияи хатм (9 кредит).</u> <u>Бахши 6. Машғулиятҳои факултативӣ (9 кредит)[1].</u>
8	НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ	Пас аз анҷоми барномаи таҳсилотӣ хатмкунанда: 1) дорои салоҳиятҳо вобаста ба фароҳам овардани муҳити таълимӣ ва банақшагирии раванди таълиму тарбия, ташкили корҳои тарбиявӣ ва татбиқи барномаи таълимӣ хоҳад шуд; 2) қонуниятҳои пешрафту муваффақияти кӯдаконро медонад ва талаботи муносибатҳои фардиро вобаста ба хусусиятҳои шахсии ҳар як кӯдак дар раванди таълиму тарбияи онҳо таъмин

[1] Эзоҳ: Кредитҳои машғулиятҳои факултативӣ (9 кредит) ба ҳаҷми умумии кредитҳои барнома дохил намешаванд ва ҳатмӣ ба шумор намераванд. МТОК имконияти муайян намудани номгӯи машғулиятҳо ва ҳаҷми кредитҳои онҳоро дорад.

		месозад; 3) дорои донишҳои бунёдӣ ва малакаю маҳоратҳои муоширатӣ аз забони русӣ мебошад; 4) аз принсипҳои умумидидактикӣ, методӣ ва методикаи таълими забони русӣ, роҳу воситаҳои фаъолияти омӯзгорӣ дар муассисаи таҳсилоти томактабӣ огоҳ мебошад ва этикаи касбии омӯзгорро риоя мекунад; 5) фикри худро дар шакли шифоҳӣ ва хаттӣ саҳеҳ бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва русӣ баён намуда, бо забонҳои мазкур озод муошират карда метавонад; 6) дорои донишҳои заминавии методологияи тадқиқот буда, қобилияти истифодаи онҳоро дар пешбурди корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ дорад; 7) қобилияти дар ҷодаи таҳсилоти мутассил ба талаботи худ баҳо доданро дошта, мутобиқ ба он методҳои муносибу мувофиқро дар рушди касбияш дарёфта метавонад.
9	БАҲОДИҲИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТ	Дар раванди таълим натиҷаҳои азхудкунии барномаи таҳсилотӣ ба таври зерин баҳодиҳӣ карда мешаванд: 1) тартиб додани нақшаҳои тақвимӣ ва нақшаҳои муфассали машғулиятҳо, тавсифномаи психологии аҳли гурӯҳ ва кӯдаки алоҳида дар рафти таҷрибаомӯзӣ; 2) “назорати қабул” – омодагии донишҷӯён аз забони русӣ дар оғози курси 1 (тестҳо, масъалаҳо ва ғ.); 3) баҳодиҳии нақшавӣ ва мунтазами дараҷаи азхудкунии дониш, малакаву маҳорати омӯзгори ояндаи забони русӣ, ки донишҷӯён дар рафти омӯхтани бахшҳо ва модулҳо ҳосил мекунанд; 4) корҳои хаттию шифоҳӣ, пешниҳоди презентатсияҳо ва дигар корҳои мустақилонае, ки барои баҳодиҳии пешрафти донишҷӯён дар самтҳои гуногуни раванди таълим имконият фароҳам меоранд; 5) корҳои тадқиқотӣ, лоиҳаҳои инфиродӣ ва гурӯҳӣ; 6) супоришҳои хонагӣ, тестҳои мавзӯӣ, супоришҳои назоратӣ, имтиҳонҳо, аттестатсия; 7) таҳлили муқоисавии дараҷаи омодагии донишҷӯён ҳангоми “қабул” ва “хатм”; 8) таҳлилу муқоиса ва баррасии натиҷаҳои таълим, илмӣ ва тарбиявии банақшагирифташуда ва ба дастомада.
10	**ТАХАССУС**	
РАМЗ ВА НОМИ ИХТИСОС		1-010102-03 – Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ
ГУРӮҲИ ИХТИСОСҲО		0101 – Инкишофи шахсияти синни томактабӣ
ТАХАССУС ВА ДАРАҶАИ КАСБИИ БАЪД АЗ ХАТМ		Омӯзгор, бакалаври педагогика аз рӯи ихтисоси таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ
11	**БАХШҲО ВА МОДУЛҲО**	
НОМИ БАХШ	**ФАНҲОИ ЗАМИНАВӢ**	**45** **кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахш – таъминоти донишу малакаҳои заминавӣ, ки барои ворид шудан ба низоми таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон зарур мебошанд.	

ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	Бахши фанҳои заминавӣ аз модулҳои зерин иборат аст: Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ - 22 кредит; Модули фанҳои забонӣ - 12 кредит; Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва технологияи информатсионӣ - 11 кредит.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ**	**22**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛҲО	Ҳадафи модул – омӯзиши асосҳои илмҳои иҷтимоӣ ва гуманитарӣ, асосҳои таърих, фарҳанг ва иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин ташаккули ҷаҳонбинии фарҳангию иртиботӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Фалсафа – 4 кредит; 2. Таърихи муосири Тоҷикистон – 3 кредит; 3. Фарҳангшиносӣ – 3 кредит; 4. Сотсиология – 3 кредит; 5. Сиёсатшиносӣ – 3 кредит; 6. Ҳуқуқ аз рӯи ихтисос – 3 кредит; 7. Диншиносии илмӣ – 3 кредит.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулро аз худ кардааст: - асосҳои таърих ва фарҳанг, нақш ва мақоми Тоҷикистонро дар таърихи инсоният ва ҷаҳони муосир медонад; - асосҳои банақшагирии тиҷоратро, ҳуқуқ ва қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро медонад; - асосҳои фанҳои гуманитарӣ ва ҷамъиятиро, методҳо ва тарзу роҳҳои таҳлили фалсафии масъалаҳоро, шакклҳо ва методҳои таҳсилоти илмиро медонад; - нуқтаи назари худро мустақилона ифода карда метавонад, тафаккури мантиқӣ дорад, мусоҳиботи расмӣ, муҳокимаҳои маънавию ахлоқиро бурда метавонад, принсипҳои ахлоқию зебоифаҳмиро риоя менамояд; - донишҳои гуногуни шаклҳои тафаккур ва малакаҳои истифодаи онҳоро дар вазъиятҳои мухталиф дар мувофиқа бо талаботи педагогӣ ва сиёсӣ намоиш дода метавонад; - назарияҳо, стратегияҳо ва воситаҳоеро, ки барои тавсеаи ҳуқуқу имкониятҳои хонандагон ва рушди иқтидори эҷодии худ ёрӣ мерасонанд, аз худ кардааст.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои забонӣ**	**12**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул – фароҳам намудани заминаи касбии малакаҳои забонӣ/иртиботӣ, ки барои кори омӯзгор зарур мебошанд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос – 3 кредит; 2. Ҳусни баён – 3 кредит; 3. Забонҳои хориҷӣ аз рӯи ихтисос – 6 кредит.		

НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулро аз худ кардааст: - забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва хориҷиро дар нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ дар сатҳи муошират дар доираи ихтисоси худ дуруст истифода бурда метавонад; - донишҳо ва малакаҳои амалии барои ҷустуҷӯи иттилооти илмиро ба забони хориҷӣ соҳиб аст; - донишҳо ва малакаҳои корбурди истилоҳотро ба забони хориҷӣ дорад; - малакаҳои таҳияи мазмуну мундариҷа ва сохтори нутқро дар мувофиқа бо мақсад, вазъият ва иштирокчиёни муоширатро дорост.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва технологияи информатсионӣ**	**11**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул – фароҳам овардани заминаи ташаккули салоҳиятҳои марбут ба илмҳои табиӣ ва дақиқ мебошад, ки ба рушди муносибати эҷодӣ ва ба шахсият нигаронидашуда мусидат менамояд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Технологияи информатсионӣ – 5 кредит; 2. Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография – 3 кредит; 3. Экология – 3 кредит.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулро аз худ кардааст: - малакаҳои истифодаи низомҳои компютерӣ-иттилоотӣ, ҷамъоварӣ, ҳифз, таҳлил, интишор ва ҷустуҷӯи маълумот дар шабакаи Интернетро аз худ намудааст; - вазъи геополитикиро таҳлил карда метавонад, тақсимоти маъмурӣ-иҷтимоӣ ва ҳудудии мамлакатро медонад; - хусусиятҳои саноати Тоҷикистон, таърихи саноат ва хоҷагии қишлоқи мамлакатро медонад; - принсипҳои устуворӣ ва маҳсулнокии табиати зинда ва дар зери таъсири омилҳои антропогенӣ тағйир ёфтани онро мефаҳмад; - маҳорати таҳлили бонизоми мушкилиҳои глобалии экологӣ, масъалаҳои вазъи муҳити атроф ва истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣ дар заминаи донистани қонунҳои асосии экологиро дорад.		
НОМИ БАХШ	**ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ**	**150**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахш – таълими фанҳои тахассусӣ ба донишҷӯён ва талаботҳо нисбат ба онҳо, ки барои тадрис дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ зарур мебошанд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	Бахши фанҳои тахассусӣ аз модулҳои зерин иборат аст: Модули фанҳои умумикасбӣ – 58 кредит; Модули фанҳои тахассусӣ – 92 кредит.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои умумикасбӣ**	**58**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модули мазкур фароҳам намудани заминаи донишу малакаҳои педагогӣ, технология ва методҳое, ки барои фаъолияти омӯзгорӣ заруранд, ба ҳисоб меравад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1.Забоншиносии умумӣ – 3 кредит; 2.Муқаддимаи забоншиносӣ – 3 кредит;		

	3. Муқаддимаи ихтисоси омӯзгорӣ ва асосҳои умумии педагогика – 4 кредит; 4.Таърихи педагогикаи ҷаҳон – 4 кредит; 5.Психологияи умумӣ ва синнусолӣ – 6 кредит; 6. Педагогика – 6 кредит; 7.Идоракунии системаи таҳсилоти томактабӣ – 6 кредит; 8.Методикаи таълими забони русӣ – 6 кредит; 9.Асосҳои назария ва методикаи инкшофи ҷисми кӯдак – 4 кредит; 10. Назария ва методикаи таълими суруд ва мусиқӣ – 6 кредит; 11. Асосҳои назариявӣ ва методикаи фаъолияти тасвирӣ – 4 кредит; 12. Физиологияи синнусолӣ ва гигиенаи мактабӣ – 3 кредит; 13. Таълими забони русӣ дар муассисаҳои томактабӣ – 3 кредит.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулро аз худ кардааст: - фаъолияти таълимию омӯзгориро дар сатҳи муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумӣ ба нақша гирифта метавонад; - қонуниятҳо ва хусусиятҳои рушди хонандагонро медонад, тафовут ва талаботҳои махсуси онҳоро (масалан, услуби омӯзиш, истеъдод ва ғ.) гурӯҳбандӣ карда метавонад; - принсипҳои таълим ва тачрибаи омӯзгориро дар соҳаи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳиб аст; - ба хонандагон қобилияти маслиҳат доданро дорад ва бо падару модарон доир ба фаъолияти таълимӣ ҳамкорӣ менамояд; - малакаҳои заминавии мушоҳида, тасвир ва таҳлили машғулиятҳоро дорост; - моҳияти донистани забонҳои хориҷиро, ки талаботи ҷаҳони имрӯза мебошад, мефаҳмад ва нақши онро дар ташаккули ҷаҳонбинии кӯдакон дарк менамояд; - комёбиҳои илмҳои педагогика, психология ва методикаи таълимро барои баланд бардоштани рушди тафаккур дар касби интихобкардааш истифода мебарад; - бо кодекси ахлоқи омӯзгор шинос буда, нақши омӯзгорро ҳамчун мураббии арзишманд эътироф намуда, барои рушди арзишҳои мактабӣ талош меварзад; - усулҳои муошират педагогиро медонад ва онро дар вазъиятҳои иртиботӣ аз нуқтаи назари мақоми омӯзгор ба кор бурда метавонад; - методикаи таълими забонҳои тоҷикӣ ва русиро аз худ карда, дар дараҷаҳои мухталифи таълим онро татбиқ карда метавонад; - дорои малакаҳо ва методҳои тадқиқотӣ, аз ҷумла роҳҳои тадқиқотӣ ва банақшагирӣ, ахлоқи маърифатӣ, малакаҳои хаттӣ ва таҳлилӣ, иртибот ва робита, мебошад.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои тахассусӣ**	**92**	**кредит**

ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул ин фароҳам овардани имконияти ба даст овардани донишҳои амиқи фаннии махсус ва малакаҳо доир ба таълими забони русӣ дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ мебошад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Амалияи нутқи шифоҳӣ ва хаттии забони русӣ – 37 кредит; 2. Фонетикаи амалии забони русӣ – 3 кредит; 3. Фонетикаи назариявии забони русӣ – 3 кредит; 4. Грамматикаи амалии забони русӣ – 13 кредит; 5. Грамматикаи назариявии забони русӣ – 3 кредит; 6. Услубшиносии забони русӣ – 4 кредит; 7. Лексикологияи забони русӣ – 3 кредит; 8. Педагогикаи томактабӣ – 4 кредит; 9. Психологияи бачагона – 4 кредит; 10. Асосҳои логопедия ва дефектология – 3 кредит; 11. Ташаккули одитарин тасавуроти математикӣ – 12 кредит; 12. Асосҳои табиатшиносӣ ва тарбияи экологӣ – 3 кредит;		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулро аз худ кардааст: - доир ба паҳлуҳои гуногуни забони русӣ, фонетика, грамматика, лексикологияи забони русӣ, педагогика ва психологияи бачагона, ташаккули одитарин тасавуротҳои математикӣ, асосҳои назариявӣ ва методикаи инкишофи ҷисми кӯдак, фаъолияти тасвирӣ, таълими суруд ва мусиқӣ, ташкили бозиҳои таълимӣ, тарбияи экологӣ дар ҳаҷми зарурӣ фаҳмиши консептуалӣ ва донишҳои воқеӣ дошта, онҳоро дар амал намоиш медиҳад ва татбиқ менамояд; - малакаи таълим додани фанҳои забони русӣ, санъати тасвирӣ, суруд ва мусиқиро соҳиб аст; - дониш ва қобилияти худро дар ташкили бозиҳои таълимӣ ва тарбияи зебоипарастӣ, экологӣ, худшиносӣ нишон дода метавонад; - ба кӯдакон бо забони русӣ муҳокима рондан, мубоҳиса оростан, сохтани қолабҳои муоширатиро меомӯзонад.		
НОМИ БАХШ	**ФАНҲОИ ИНТИХОБӢ**	**75**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахши мазкур ин вобаста ба мақсадҳои бахшҳои фанҳои заминавӣ ва тахассусӣ ба донишҷӯён додани донишҳои заминавии иловагӣ маҳсуб меёбад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	Бахши фанҳои интихобӣ аз модулҳои зерин иборат аст: модули фанҳои интихобии бахши 1 – 6 кредит; модули фанҳои интихобии бахши 2 – 69 кредит.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои интихобии бахши 1**	**6**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул – ба вуҷуд овадани имкониятҳо барои гирифтани донишҳои иловагӣ аз бахши фанҳои заминавии компоненти давлатӣ ба ҳисоб меравад.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулро аз худ кардааст: - соҳиби донишҳои амиқе мебошад, ки пас аз омӯзиши фанҳои интихобии заминавӣ ба даст омадааст; - донишҳои аз ҳисоби фанҳои интихобӣ ҳосилнамударо бо таълими фанни забони русӣ дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ муқоиса карда метавонад.		

НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои интихобии бахши 2**	**69**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул - ба вуҷуд овадани имкониятҳо барои гирифтани донишҳои иловагӣ, ки аз таълими фанҳои тахассусӣ ҳосил мешаванд.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулро аз худ кардааст: - соҳиби донишҳои амиқе мебошад, ки пас аз омӯзиши фанҳои интихобии тахассусӣ ба даст омада аст; - донишҳои аз ҳисоби фанҳои интихобӣ ҳосилнамударо бо таълими фанни забони русӣ дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ муқоиса карда метавонд.		
НОМИ БАХШ	**ТАҶРИБАОМӮЗӢ**	**21**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахш – ташаккули қобилияти истифодаи донишҳои назариявии ҳосилшуда ҳангоми таълими забони русӣ дар муассисаҳои таълимӣ ва ташкили чорабиниҳои гуногуни таълимию тарбиявӣ бо истифода аз методҳои муосири таълим мебошад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1. Таҷрибаомӯзии таълимӣ – 3 кредит; 2. Таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ – 18 кредит.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	Донишҷӯе, ки бахшро аз худ кардааст: - таҳсилоти бонизомро мутобиқи талаботи стандарти таҳсилот ва барномаҳои таҳсилотӣ ба нақша гирифта метавонад; - рафтори худро ҳамчун омӯзгор таҳлил ва баҳодиҳӣ карда метавонад; - имкониятҳои муҳити таҳсилоти муосирро ба ҳисоб мегирад; - назарияҳои гуногунро дар раванди таълим ба кор мебарад; - салоҳиятҳо ва талаботро дар бобати худтакмилдиҳӣ таҳлил карда метавонад.		
НОМИ БАХШ	**АТТЕСТАТСИЯИ ХАТМ**	**9**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахш – санҷиши амиқ ва гуногунҷабҳаи донишҳои назариявӣ ва таҷрибаи амалӣ дар самтҳои гуногуни забони русӣ, инчунин баҳодиҳии салоҳиятҳои бадастомадаи умумифарҳангӣ ва касбӣ мебошад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1. Имтиҳони давлатӣ аз фанҳои тахассусӣ – 3 кредит; 2. Кори тахассусии хатм – 6 кредит.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	Донишҷӯе, ки бахшро аз худ кардааст: - пажӯҳиш бурда метавонад, ба адабиёти илмӣ ва касбӣ истинод намуда, онро таҳлил карда, натиҷаҳои таҳқиқ ва методҳои тадқиқотро муқоиса карда метавонад; - методҳои таҳқиқ ва коркарди иттилоотро истифода мебарад; - дар бораи масъалаи мавриди назар ва натиҷаҳои ба даст омада фикри худро фаҳмо, мантиқан саҳеҳ ва мухтасару мушаххас ба таври хаттӣ баён карда метавонад; - натиҷаи таҳқиқоти худро дар заминаи корҳои қаблан анҷопазируфта таҳлилу баҳодиҳӣ карда метавонад ва натиҷаҳои ноилшударо дар асоси назарияҳои аввалия ва натиҷаи таҳқиқоти қаблӣ шарҳу эзоҳ дода метавонад; - бо адабиёти соҳавӣ (касбӣ) кор карда метавонад; - донишҳои ҳосилкардаашро зимни пажӯҳишҳои назариявӣ ва ё ҳалли масоили амалӣ татбиқ карда метавонад;		

	- талаботро оид ба тарзи таҳияи матни илмӣ медонад ва дар асоси он кор бурда метавонад.		
НОМИ БАХШ	**МАШҒУЛИЯТҲОИ ФАКУЛТАТИВӢ**	**9**	**кредит**
МАҚСАДИ БАХШ	Ҳадафи бахш – дар донишҷӯён ташаккул додани донишҳо оид ба тарзи ҳаёти солим ва худро идора карда тавонистан дар вазъиятҳои фавқулодда.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1. Тарбияи ҷисмонӣ – 6 кредит; 2. Рафтори зиддикоррупсионӣ – 3 кредит.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	Донишҷӯе, ки бахшро аз худ кардааст: - нақши иҷтимоии тарбияи ҷисмониро дар рушди шахсият ва омодагӣ ба фаъолияти касбӣ дарк менамояд; - оид ба оқибатҳои ногувори рафтору кирдори коррупсионӣ ва ширкат дар гурӯҳҳои ифротгаро маълумот пайдо мекунад.		

4. МУҲЛАТИ АЗХУДКУНИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

4.1. Муҳлати азхуднамоии барномаи таҳсилот дар 5 соли таҳсил (дар шакли таҳсили рӯзона) ба 260 ҳафта баробар аст, аз он ҷумла:

- таълими назариявӣ, бо назардошти корҳои илмӣ-тадқиқотии донишҷӯён, машғулиятҳои амалӣ ва корҳои лабораторӣ – 149 ҳафта;
- сессияҳои имтиҳонӣ – 31 ҳафта;
- таҷрибаомӯзиҳо – 14 ҳафта;
  - таҷрибаи таълимӣ – 2 ҳафта;
  - таҷрибаомӯзии педагогӣ –12 ҳафта;
- аттестатсияи ниҳоӣ якҷоя бо давраи омодагӣ ва дифои кори тахассусии хатм – 6 ҳафта;
- таътилҳо (якҷоя бо 8 ҳафтаи рухсатии баъдаздипломӣ) – 60 ҳафта.

4.2. Ҳаҷми аксари сарбории таълимии донишҷӯ (меҳнатталабӣ) дар як ҳафта 45 соат муқаррар шудааст, ки он ҳама намудҳои машғулиятҳои аудиторӣ ва ғайриаудиторӣ (корҳои мустақилона)-ро дар бар мегирад.

4.3. Сарбории ҳафтаинаи аудитории донишҷӯ дар шакли таҳсили рӯзона 30 соатро ташкил медиҳад. Машғулиятҳои тарбияи ҷисмонӣ ва факултативӣ ворид намешаванд. Ҳамзамон, ба миқдори соатҳои зикргардида машгулиятҳои тарбияи ҷисмонӣ ва факултативӣ дохил намешаванд.

4.4. Дар шакли таҳсили фосилавӣ ба донишҷӯ барои ба таълими аудиторӣ бо омӯзгор фаро гирифтан, дар ҳаҷми на камтар аз 144 соат ҷудо карда мешавад.

4.5. Таътилҳо дар соли таҳсил 12 ҳафтаро ташкил медиҳанд, аз ҷумла таътили зимстона 2 ҳафта.

5. ШАРОИТҲОИ АМАЛИГАРДОНИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

5.1. Таъминот ва дастгирии донишҷӯён

5.1.1. Донишкада дорои заминаи моддӣ-техникие мебошад, ки ба талаботи қоидаҳо ва меъёрҳои амалкунандаи зиддисӯхтор ва гузаронидани ҳама гуна намудҳои омодагиҳои фаннӣ, корҳои амалӣ ва илмӣ-тадқиқотӣ, ки аз ҳуҷҷати мазкур бармеоянд, мутобиқ мебошад.

5.1.2. Ҳар як донишҷӯ ҳангоми таҳсил ба китобхона (китобхонаи электронӣ) ва муҳити электронии иттилоотӣ-таҳсилотӣ дастрасии номаҳдуд доранд. Китобхонаи электронӣ ва муҳити электронии иттилоотӣ-таҳсилотӣ дастрасии донишҷӯро аз ҳар нуқтае, ки тавассути Интернет имконияти ба он пайвастшавӣ мавҷуд аст, таъмин карда метавонад. Муҳити электронии иттилоотӣ-таҳсилотии донишкада имкониятҳои зеринро дорад: дастрасӣ ба нақшаҳои таълим, барномаҳои кории фанҳо ва таҷрибаомӯзиҳо, захираҳои электронии маводҳои таълимӣ, нашриёти низомҳои электронии китобхонаҳо, ки дар барномаҳои таълимии фан нишон дода шудаанд; қайди раванди таълим, натиҷаҳои санҷишҳои марҳилавӣ ва натиҷаҳои азхудкунии барномаи таҳсилотӣ; гузаронидани ҳама шаклҳои дарс, ҷараёни баҳодиҳӣ ба натиҷаҳои таълим, ки татбиқи онҳо бо назардошти истифодаи таълими электронӣ ва технологияҳои таҳсилоти фосилавӣ сурат мегиранд.

5.1.3. Дар тавозуни донишкада 1 хобгоҳ, ҳам барои донишҷӯён ва ҳам барои омӯзгорон мавҷуданд. Хобгоҳ дорои ҳуҷраҳои бароҳат буда, ҳаммом, ҳоҷатхона ва ҳуҷраи хӯрокпазӣ дар ҳар як ошёна ба тарзи алоҳида ҷойгиранд. Инчунин, дар хобгоҳ ошхона ва нуқтаҳои хӯрокхӯрии фаврӣ мавҷуданд. Сокинон бо мебели зарурӣ (кат, ҷевони либос, мизу курсӣ), инчунин ҷойхобҳо таъмин карда мешаванд. Дар хобгоҳ пайваста барои беҳтар кардани шароити зист кор бурда мешавад.

5.2. Назорат ва натиҷаи ниҳоии азхудкунии донишҳо

5.2.1. Аз рӯи ҳамаи фанҳо ва таҷрибаомӯзиҳое, ки дар барномаи таҳсилотӣ дарҷ гардидаанд, баҳои ҷамъбастӣ гузошта мешавад. Эквиваленти баҳои ҷамъбастӣ ба ҷадвали зерин мувофиқат менамояд:

Эквиваленти ҳуруфии баҳо	**Эквиваленти рақамии баҳо**	**%-ҷавобҳои дуруст**	**Баҳои анъанавӣ**
A	4,0	$95 \le A \le 100$	Аъло
A-	3,67	$90 \le A- < 95$	
B+	3,33	$85 \le B+ < 90$	Хуб
B	3,0	$80 \le B < 85$	
B-	2,67	$75 \le B- < 80$	
C+	2,33	$70 \le C+ < 75$	Қаноатбахш

C	2,0	$65 \le C < 70$	
C-	1,67	$60 \le C- < 65$	
D+	1,33	$55 \le D+ < 60$	
D	1,0	$50 \le D < 55$	
Fx	0	$45 \le Fx < 50$	Ғайриқаноатбахш
F	0	$0 \le F < 45$	

5.2.2. Раванди баҳодиҳии имтиҳонҳои ҷорӣ ва натиҷабарории ниҳоии азхудкунӣ аз рӯи ҳар як фан ва дигар намудҳои фаъолият (аудиторӣ ва ғайриаудиторӣ) аз ҷониби Шӯрои таълимӣ-методии донишкада дар асоси "Низомномаи низоми кредитии таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон" муайян карда мешавад.

5.3. Дар рафти амалӣ намудани барномаи таҳсилотӣ МТОК ҳуқуқ дорад, ки:

- раванди таълимро дар шакли курсҳои назариявии муаллифӣ ва машғулиятҳои гуногуни гурӯҳию инфиродӣ, амалию семинарӣ аз рӯи барномаҳои таълимӣ, ки дар худи донишкада бо назардошти хусусиятҳои минтақавӣ, миллию этникӣ, касбӣ ва ҳамчунин корҳои илмӣ-таҳқиқотии омӯзгорон, ки мазмуну мундариҷаи ихтисосро фаро мегиранд, амалӣ гардонад;

- умқи таълими фаслҳои ҷудогонаи фанҳоеро, ки дар бахши фанҳои заминавӣ ва тахассусӣ қарор доранд, дар мутобиқат бо сикли фанҳои омоданамоии касбӣ ва бо назардошти ба ҳисоб гирифтани хусусиятҳои инфиродии донишҷӯён муқаррар намояд;

- номгӯи тахассусҳоро аз рӯи ихтисосҳои донишкада, номгӯи фанҳои тахассусӣ, ҳаҷм, мазмуну мундариҷаи онҳо, инчунин шаклҳои назоратро барои азхуд намудани онҳо, илова ба муқаррароти барномаи таҳсилотии мазкур, муайян намояд;

- барномаи таҳсилотро аз рӯи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ” дар муҳлатҳои ихтисоршуда барои донишҷӯёне, ки маълумоти миёнаи касбӣ ва ё таҳсилоти олии касбӣ дар ихтисосҳои мувофиқ доранд, амалӣ гардонад.

Муҳлатҳои ихтисорӣ дар асоси донишҳои мавҷуда, малакаву қобилияти донишҷӯён, ки қаблан дар давоми таҳсил дар муассисаҳои дигар ҳосил кардаанд, муайян карда мешавад. Муҳлат ва давомнокии ҳадди ақали таҳсил аз се сол кам нест. Таҳсил дар муҳлатҳои ихтисорӣ инчунин барои шахсоне, ки дараҷаи таҳсилот ва қобилияти онҳо ба ихтисос муносиб ва асоснок мебошад, низ иҷозат дода мешавад.

5.4. Таъминоти кадрии раванди таълим

Таъминоти кадрии барномаи таҳсилотии мазкур аз ҷониби кафедраҳои соҳавии зерин таъмин карда мешавад:

- Забони русӣ;
- Методикаи таълим;
- Педагогика ва психология;

Инчунин, барои татбиқи бахши фанҳои заминавӣ ва модули фанҳои умумикасбӣ кафедраҳои зерин ҷалб карда шудаанд: забони русӣ, забони тоҷикӣ, назария ва таърихи адабиёт, фалсафа ва сиёсатшиносӣ, таърих ва робитаҳои байнифарҳангӣ, тарбияи ҷисмонӣ ва ғайра.

Тахассуси ҳайати роҳбарикунанда ва кормандони илмӣ-омӯзгорӣ ба тавсифномаи тахассусӣ, ки дар “Дастурамали вазифавии кормандони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ” зикр гардидааст, мувофиқат менамояд.

Маълумоти пурра оид ба ҳайати профессорону омӯзгорон, ки раванди таълими барномаҳои таҳсилотиро таъмин менамоянд, дар сомонаи расмии ДДЗТ ба номи Сотим Улуғзода ҷойгир шудааст (нигаред ба https://ddzt.tj).

5.5. Таъминоти таълимию методии раванди таълим

Амалӣ намудани барномаи таҳсилоти омоданамоии мутахассисони соҳибдиплом бояд бо ҳуҷҷатҳои таълимию методӣ аз рӯи ҳамаи машғулиятҳои таълимӣ, дастрасии донишҷӯён ба фонди китобхона ва махзани маълумотҳо, ки бо мазмун ва мундариҷаи худ ба номгӯи фанҳои барномаи таҳсилот мутобиқанд, мавҷудияти китобҳои дарсӣ, дастурҳои таълимӣ ва тавсияҳои методӣ аз рӯи ҳамаи фанҳо ва навъҳои машғулиятҳои таълимӣ, аз он ҷумла тамоми намудҳои корҳои лабораторию амалӣ дар доираи фанҳои таълимии тахассусӣ фароҳамомада таъмин бошад.

Мавҷудияти лабораторияҳо барои иҷрои корҳои лабораторӣ-амалӣ ҳатмӣ мебошанд.

5.6. Таъминоти моддию техникии раванди таълим

Донишкада, ки амаликунандаи барномаи таҳсилотии омоданамоии мутахассисони соҳибкасб мебошад, дорои заминаи моддӣ-техникии ба меъёрҳои санитарию техникӣ ва гузаронидани тамоми намудҳои машғулиятҳои лабораторӣ, амалӣ ва корҳои илмӣ-тадқиқотии донишҷӯён, ки нақшаи таълимии ихтисос муқаррар кардааст, ҷавобгӯ мебошад.

5.7. Таъмини таълимию методии таҷрибаомӯзӣ

Барномаи таҳсилотӣ барои омодагӣ ба фаъолияти касбӣ, бахши таҷрибаомӯзиро, ки баҳри рушди салоҳиятҳои касбӣ равона шудааст, пешбинӣ намудааст. Бо ин мақсад баргузории ду навъи таҷрибаомӯзӣ: таълимӣ ва омӯзгорӣ дар назар дошта шудааст. Миқдори ҳафтаҳои ҷудошуда ва вақти баргузории онҳо (семестрҳо) дар ҷадвали зерин нишон дода шудааст:

Таҷрибаомӯзиҳо	№ семестр	Миқдори ҳафта
Таълимӣ	4	2
Омӯзгорӣ	8	6
Омӯзгорӣ	9	6

Шаклҳои ҳисоботӣ оид ба ҳар як намуди таҷрибаомӯзиҳо аз ҷониби Маркази таҷрибаомӯзӣ ва рушди касбияти ДДЗТ ба номи Сотим Улуғзода ва кафедраҳои соҳавӣ муайян карда мешаванд.

5.7.1. Таҷрибаомӯзии таълимӣ хусусияти шиносоикунанда дошта, вазифаи он ба донишҷӯён нишон додани фаъолияти муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ, муассисаҳои истироҳати хонандагон (лагерҳои тобистона) ва фаъолияти кормандони ин муассисаҳо мебошад. Ин имконият медиҳад, ки донишҷӯён бевосита раванди ташкили меҳнат, махсусиятҳои касбӣ ва дигар лаҳзаҳои амалиро бубинанд.

5.7.2. Таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ раванди комплексие мебошад, ки дар он донишҷӯён намудҳои фаъолиятеро иҷро мекунанд, ки ихтисос муайян намудааст. Дар таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ ҷиҳатҳои зерин муайян карда мешаванд:

- самтгирӣ дар фазои касбият;

- тамоили гуногунҷанбагии касбияти омӯзгори оянда дар ҳамаи соҳаҳои фаъолияти омӯзгорӣ;

- ташаккулёбӣ дар муҳити табиии раванди омӯзгорӣ – фарҳанги инъикосӣ сурат мегирад, дар ҳоле ки барои омӯзгор предмети фикр восита ва методҳои фаъолияти омӯзгории худи ӯ мебошад.

Таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, гимназия ва литсейҳои шаҳри Душанбе сурат мегиранд. Дар раванди таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ барои ҳар як муассиса (пойгоҳи таҷрибаомӯзӣ), донишкада методистони кафедраҳои тахассусӣ, методикаи таълим, педагогика ва психологияро ҷудо менамояд. Методистон ба донишҷӯён оид ба рафти таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ ва омода намудани ҳуҷҷатҳо машварат медиҳанд.

6. МУНДАРИҶАИ МАҶМӮИ ҲУҶҶАТҲОИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ АЗ РӮИ ИХТИСОС

6.1.Нақшаи таълимӣ аз рӯи ихтисос (НТИ)

Нақшаи таълимӣ қисмати маҷмӯи ҳуҷҷатҳои барномаи таҳсилотӣ ба ҳисоб рафта, рӯйхати фанҳо, ҳаҷми буҷаи вақт, тартиби паиҳамоӣ ва давраҳои алоҳидаи омодагии фанҳои таълимӣ, таҷрибаомӯзиҳо, машғулиятҳои факултативӣ, модулҳои таълимӣ ва дигар навъҳои фаъолияти амалии таълимиро муқаррар менамояд. Нақшаи таълимӣ аз

рӯи ихтисосҳои амалкунандаи ДДЗТ ба номи С. Улуғзода қисматҳои зеринро дар бар мегирад:

-номгӯй ва рамзи ихтисос, тахассус, муҳлат ва шаклҳои таълим;

- тақвими раванди таълим (дар ҳафтаҳо);

- маҷмӯи буҷаи вақт (дар ҳафтаҳо);

-нақшаи раванди таълим бо нишон додани номгӯйи бахшҳо ва фанҳои ҳатмӣ, миқдори кредитҳо (аудиторӣ ва ғайриаудиторӣ), нимсолаҳо, таҷрибаомӯзиҳо ва аттестатсияи давлатӣ;

-феҳристи фанҳои интихобӣ.

Нақшаи таълимӣ аз рӯи ихтисос аз тарафи ДДЗТ ба номи С. Улуғзода дар мутобиқат бо ҳуҷҷатҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва талаботе, ки дар бандҳои 2 ва 4-и ҳуҷҷати мазкур дарҷ гардидааст, таҳия шудааст.

6.2.Нақшаи таълимии корӣ (НТК)

НТК бо назардошти тахассуси интихобшуда ва талаботи қисматҳои ДДЗТ ба номи С. Улуғзода ва давлатӣ таҳия шудааст. Нақшаи кории таълим сохтори курси махсус ва буҷаи вақт, ки барои омӯзиши он зарур аст, муайян менамояд; НТК маҷмӯи фанҳои таълимӣ ва ҳаҷми онҳоро дар соатҳо дар бар мегирад. Ҷадвали раванди таълим, пайдарҳамии омӯзиши фанҳоро аз рӯи курсҳо ва семестрҳо, навъҳои машғулиятҳои таълимии таҷрибавии гуногун, шаклҳои фосилавӣ ва навъҳои аттестатсияи ниҳоии давлатиро муайян мекунад. НТК дар асоси нақшаи намунавии таълимӣ, мувофиқаи Шӯрои олимони факултет омода ва аз тарафи раёсати таълим, тасдиқ карда мешавад.

6.3.Барномаҳо аз рӯи навъҳои таҷрибаомӯзӣ

Барномаҳо аз рӯи навъҳои таҷрибаомӯзӣ (таълимӣ, педагогӣ) дар асоси Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ бо назардошти талаботи ҳадди ақали мундариҷа ва сатҳи омодагии хатмкунандагон аз рӯи ихтисоси 1-020301 - “Забон ва адабиёти тоҷик” ҷиҳати ба даст овардани салоҳиятҳои касбӣ, таҷрибаи амалӣ ва омодагӣ ба фаъолияти касбии хатмкунанда таҳия карда шудаанд.

Барномаҳо аз рӯи навъҳои таҷрибаомӯзӣ қисматҳои зеринро дар бар гирад:

-принсипҳои асосии ташкил намудани таҷрибаомӯзиҳо;

-мақсад ва вазифаҳои таҷрибаомӯзӣ;

-мундариҷа, шаклҳо, макон ва вақти гузаронидан таҷрибаомӯзиҳо;

- натиҷаи ташаккулёбии салоҳиятнокии донишҷӯён баъд аз гузаштан аз таҷрибаомӯзиҳо;

- сохтор ва мундариҷаи таҷрибаомӯзиҳо;

-басти вазифаҳо, ки донишҷӯён бояд ба таври ҳатмӣ дар рафти таҷрибаомӯзиҳо иҷро намоянд;

-ҳуҷҷатҳои ҳисоботӣ аз натиҷаи гузаштани таҷрибаомӯзиҳо;

-тарзи баҳогузории донишҷӯён аз натиҷаи гузаштани таҷрибаомӯзиҳо;

- таъминоти таълимӣ-методӣ ва иттилоотии таҷрибаомӯзиҳо

Барномаҳои таҷрибаомӯзӣ аз тарафи кафедраи тахассусӣ бо ҷалби шуъбаи таҷрибаомӯзӣ ва рушди касбият ва заминае, ки дар он таҷрибаомӯзӣ гузаронида мешавад, омода карда мешаванд. Ҳуҷҷати мазкур аз тарафи раёсати таълим тасдиқ карда мешавад.

6.4.Барномаи таълимии фан

Барномаи таълимии фан-ин қисмати барномаи таҳсилотӣ мебошад, ки мақсад ва вазифаҳои курс (фанҳоро) бо тавсифи мавзӯъҳо ва иттилооти иловагӣ, ки дар асоси он барномаи кории фан (силлабус) таҳия карда мешавад. Барномаи таълимии фан аз тавсифи фан, шарҳи мухтасари мавзӯъҳо ва маводи таълим, супоришҳо барои кори мустақилона, мисолҳои тестӣ, меъёрҳои баҳодиҳии дониш ва рӯйхати адабиётҳо иборат мебошад.

Ҳуҷҷати мазкурро кафедраи тахассусӣ таҳия намуда, Шӯрои илмӣ-методии факултет маъқул шуморида, Шӯрои илмӣ-методии ДДЗТ ба номи С. Улуғзода тасдиқ менамояд.

6.5. Силлабус/Барномаи корӣ барои донишҷӯ

Силлабус - ин барномаи корӣ барои донишҷӯй бо тавсифи мухтасари курс, мақсад ва натиҷаҳои таълими донишҷӯй, ҳамчунин раванд ва тарзи баҳодиҳии фаъолияти донишҷӯён мебошад. Силлабус тавсифи фанни омӯхташаванда, мақсад ва вазифаҳои фан, номгӯи мавзӯъҳо ва муҳлати омӯзиши онҳо, супориш барои иҷрои корҳои мустақилона, тартиби қабули супоришҳои тестӣ ва назоратӣ, корҳои лабораторӣ, вақти машваратҳо ва ҷадвали санҷиши дониши донишҷӯён, талаботи омӯзгор, меърҳои баҳодиҳӣ ва рӯйхати адабиётҳоро дар бар мегирад.

Силлабус аз ҷониби ҳар як омӯзгор таҳия, дар кафедра баррасӣ, аз тарафи Шӯрои илмӣ-методии факултет маъқул шуморида шуда, Раёсати таълим онро тасдиқ менамояд.

6.6. Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ ва интихобӣ

Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ ва интихобӣ-ин қисмати ҷудонашавандаи барномаи таҳсилотӣ (замима), мебошад, ки иттилооти мухтасарро дар бораи фанни таълим додашаванда ва мундариҷаи он инъикос менамояд. Ҳуҷҷати мазкур бояд бандҳои зеринро дар бар гирад:

-номгӯи фан;
- тавсифи мухтасари фан;
- навъҳои машғулиятҳо;
- забони таҳсил;
- натиҷаҳои интизории таълим;
- номгӯи қисматҳои фан;
- воситаҳои истифодашавандаи таълим;
- шаклҳои ҷорӣ ва ҷамъбастии назорат.

Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ ва интихобӣ аз рӯи ихтисос аз тарафи факултет бо ҷалби кафедраҳои тахассусӣ ва

умумидонишгоҳӣ таҳия карда мешавад. Ҳуҷҷати мазкур дар алоҳидагӣ бе барномаи таҳсилотӣ тасдиқ карда намешавад.

7. ҚОИДАҲОИ ҚАБУЛ ТИБҚИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

7.1. Дар ҷойҳои ҷудошудаи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ” дар Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода метавонанд, ҳам шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳам шаҳрвандони дигар кишварҳо довталаб бошанд. Миқдори ҷой барои қабул ба курси 1-ум аз рӯи ихтисоси 1-010102-03 – Таҳсилоти томактабӣ. Забони русиро Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи замимаи Иҷозатнома оид ба ҳуқуқи пешбурди фаъолияти таълимӣ муайян мекунад.

7.2. Дар асоси озмун аз рӯи натиҷаи супоридани имтиҳонҳои дохилшавӣ тариқи Маркази миллии тестӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд - ММТ). ба курси 1-ум шахсоне қабул карда мешаванд, ки соҳиби таҳсилоти миёнаи (пурраи) умумӣ мебошанд. Ҳамчун идомаи таҳсил ба курси дуюм шахсоне, ки дорои таҳсилоти миёнаи касбӣ ё таҳсилоти олии касбӣ ҳастанд, дар асоси озмун аз рӯи натиҷаи супоридани имтиҳонҳои қабул (мусоҳиба) дар Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода қабул карда мешаванд.

7.3. Қабул дар шуъбаи рӯзона танҳо ба шахсони синнашон то 35 сола ва шуъбаи таҳсилоти фосилавӣ бошад - бе маҳдудияти синну сол ба роҳ монда мешавад.

7.4. Бо нақшаи қабул ва номгӯи ҳуҷҷатҳо барои қабул дар сомонаҳои расмии ММТ ва ДДЗТ ба номи Сотим Улуғзода шинос шудан мумкин аст. (нигаред ба https://ntc.tj ва https://ddzt.tj).

8. АТТЕСТАТСИЯИ ХАТМ АЗ РӮИ ИХТИСОС

8.1. Мафҳумҳои асосии аттестатсияи хатм

Аттестатсияи хатми омӯзгори ояндаи математика ҳимояи кори тахассусии хатм ва супоридани имтиҳони давлатӣ аз фанҳои тахассусиро дар бар мегирад.

Аттестатсияҳои хатм барои муайян намудани сатҳи омодагии назариявӣ ва амалии омӯзгори математика ба иҷрои вазифаҳои касбӣ, ки барномаи таҳсилотии мазкур муқаррар намудааст ва барои идомаи таҳсил дар зинаи магистратура мутобиқи банди 1.6-и ҳуҷҷати мазкур гузаронида мешавад.

Имтиҳони давлатӣ аз фанҳои тахассусӣ як ҷузъи аттестатсияи хатми донишҷӯ ба шумор рафта, бояд ба талаботи мазмун ва мундариҷаи барномаи таҳсилотие, ки донишҷӯ онро аз худ кардааст, мутобиқ бошад.

8.1.1. Кори тахассусии хатм

Кори тахассусии хатм бояд дар шакли чопи компютерӣ ва ё дастнавис пешниҳод карда шавад. Талабот ба ҳаҷм, мазмун ва сохтори кори хатми тахассусиро донишгоҳ дар асоси “Низомнома дар бораи рисолаҳои тахассусии хатм”, ки Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ намудааст, муайян менамояд.

Вақти барои омода намудан ва ба ҳимоя пешниҳод кори тахассусии хатм на камтар аз чор ҳафтаро ташкил медиҳад.

8.1.2. Имтиҳони давлатӣ аз фанҳои тахассусӣ

Тартиби гузаронидан ва барномаи имтиҳони давлатиро аз рӯи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ” дар асоси тавсияҳои методӣ ва барномаҳои намунавӣ – Низомномаи аттестатсияи хатм, ки Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистонб тасдиқ кардааст, аз ҷониби донишгоҳ муайян карда мешавад.

8.2. Ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ (диплом)

8.2.1. Хатмкунандае, ки барномаи таҳсилотии олии касбиро аз худ кардааст, ба ӯ ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ (диплом) дараҷаи бакалаври педагогика аз рӯи ихтисоси 1-010102-03 – “Таҳсилоти томактабӣ. Забони русӣ” дода мешавад.

8.2.2. Сохтори замимаи диплом

Дар замимаи дипломи намунаи давлатӣ дараҷаи академӣ, ихтисос, номгӯи фанҳо ва натиҷаи кредитҳои дар давоми семестрҳо азхудшуда; GPA аз рӯи натиҷаҳои семестр ва дар умум, натиҷаи корҳои курсӣ, таҷрибаомӯзиҳо, натиҷаи аттестатсияи давлатӣ ва натиҷаи ҳимояи кори хатми тахассусӣ, натиҷаҳои таълим; рақам ва серияи дипломи намунаи давлатӣ нишон дода мешавад.

Замима бе диплом асос надорад.

9. НИЗОМИ ДОХИЛИИ ТАЪМИИ СИФАТ ТИБҚИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

9.1. Мафҳумҳои асосии кафолати сифат

Сифати таҳсилот тавсифи комплексии фаъолияти таълимӣ ва омода намудани донишҷӯёнро, ки дараҷаи мутобиқати онҳоро бо стандарти давлатии таҳсилот ва талаботи асосии ҷонибҳои манфиатдор ва ҳамчунин

сатҳи дастовардҳои мақсадҳои ба нақша гирифта ва натиҷаҳои барномаҳои таҳсилотӣ ифода менамояд, фаро мегирад.

Таъмини сифат раванди ташаккули шароитҳои муайян ва ҷудо намудани захираҳои зарурие мебошад, ки мутобиқати мазмуну мундариҷаи барномаи таҳсилотӣ, имкониятҳои таҳсилот ва воситаҳои мақсади барномаро нисбат ба дараҷаи сифат инъикос менамояд.

Низоми дохилии таъмини сифат дар донишкада – ин маҷмӯи сохторҳои ташкилии донишкада, ҳуҷҷатгузории дохилӣ, нишондодҳо, равандҳо, захираҳо, ки барои ҳамеша баланд бардоштани сифати барномаҳои таҳсилотӣ ва рушди фарҳанги канданашаванда хидмат мекунанд, мебошад.

9.2. Принсипҳои кафолати сифат

Принсипҳои кафолати сифат дар ДДЗТ ба номи Сотим Улуғзода инҳо мебошанд:

- таъмини сифати таҳсилот ва кафолати он дар сатҳи зарурӣ;
- кафолати сифат ба талаботи низомҳои гуногуншакли таҳсилоти олӣ, донишкада ва донишҷӯён;
- ба эътибор гирифтани талаботи донишҷӯён, ҷомеа ва дигар ҷонибҳои манфиатдор;
- таҳлил ва таҷдиди барномаҳои таҳсилот тавассути сохторҳои дахлдори донишкада ба таври мунтазам;
- худҳисоботдиҳии даврӣ аз рӯи натиҷаҳои омоданамоии донишҷӯён тибқи барномаҳои таҳсилотӣ;
- мунтазам дар байни донишҷӯён, хатмкунандагон ва корфармоён гузаронидани пурсишҳо (анкетаронӣ);
- бо мақсади таҳлил намудани сифати барномаҳои таҳсилотӣ даъват намудани ташхисгарони беруна;
- боз будани дастрасии натиҷаҳои баҳодиҳӣ ба сифати барномаҳо барои ҷомеа.

9.3. Стандартҳои дохилии таъмини сифат

Низоми дохилии таъмини сифат дар заминаи “Стандартҳо ва роҳнамо барои таъмини сифати таҳсилоти олӣ дар фазои аврупоии таҳсилоти олӣ (ESG)” таҳия гардида, аз ҷанбаҳои зерин иборат аст:

- сиёсати дохилии таъмини сифат;
- таҷдид ва такмили барномаҳо;
- таълими ба донишҷӯ нигаронидашуда;
- стандартҳои қабули донишҷӯён, назорати давомот ва пешрафт, эътироф гардидан ва шаҳодатномадиҳӣ;

- стандартҳое, ки равандҳои адолатноку шаффофро зимни ба кор гирифтан, рушди касбӣ ва аз кор озод намудани кормандон ба инобат мегиранд;

- стандартҳои захираҳои таълимии низомҳои дастгирикунандаи таълимгирандагон (маблағгузории кофӣ барои таълим ва фаъолияти омӯзгорӣ; пешниҳоди захираҳои таълимии босифат ва дастрас, роҳҳои дастгирии донишҷӯён);

- стандартҳои идоракунии иттилоот (донишкада бояд ҷамъоварӣ, таҳлил ва истифодаи иттилооти мувофиқро бо мақсади идоракунии самараноки барномаҳои таҳсилотӣ ва дигар самтҳои фаъолият таъмин намояд);

- стандартҳои иттилоонии ҷамоатчигӣ: донишкада бояд дар хусусияти фаъолияти худ иттилоот нашр намояд, ки он шаффоф, аниқ, холисона, мубрам ва фаҳмову дастрас бошад;

- мунтазам баргузор намудани мониторинг ва баҳодиҳии даврии барномаҳо;

- таъмини мунтазами берунаи сифат.

10. ИДОРАКУНИИ ТАҒЙИРОТ

Дар ҳолати ворид намудани тағйирот ва ё таҷдид шудани барномаҳо кафедраи тахассусӣ бояд дар ин хусус маълумотҳои заруриро ба муҳокимаи Шӯрои олимони Донишкада барои баррасӣ ва тасдиқ кардан манзур намояд.

Замимаҳо

Шарҳи барномаҳои таълимӣ аз рӯи фанҳои ҳатмӣ

I. БАХШИ ФАНҲОИ ЗАМИНАВӢ
1.1. МОДУЛИ ИҶТИМОӢ-ГУМАНИТАРӢ
1.1.1. Фалсафа

Тавсифи мухтасари фан	**Фалсафа** - илми ҷомеашиносӣ буда, мавзӯи фалсафа шинохти ҳақиқати ҳастӣ ва объекти он тамоми ҳастӣ: табиат, ҷамъият, инсон ва қобилияти маърифатии вай аст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад.
Натичаҳои таълимие, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: *Донад* - зарурати омӯзиши фалсафа, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фалсафа, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи фалсафаро аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии фалсафаро бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намояндагони мактаби фалсафӣ, ки марбут ба масоили ҳастишиносӣ ва маърифат кардани ҳодисоти олам; - тамаддунҳо ва ба ҷаҳонисозии арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули миллати тоҷик; - нақши донишҳои фалсафиро дар ҷомеа муайян намуда, арзиши афкори фалсафиро дар шароити ҷомеаи техногенӣ ва иртиботӣ танҳо ба манфиати ҷоме; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои фалсафиро омӯхта, ҷиҳати пажӯҳиши корҳои илмӣ-тадқиқотии худ. *Тавонад* - оид ба ғояи афкори фалсафӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои фалсафиро; - фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои фалсафиро оид ба масоили ҳастишиносӣ ва маърифатпазирӣ; - хусусиятгириҳои афкори фалсафиро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи фалсафа; - истифодаи методҳои фалсафиро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қароргиранда;

	- таъриф додани мафҳумҳои калидии фалсафаро; - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. *Аз худ намояд* - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- таърихи фалсафа - онтология - гнесоология - фалсафаи инкишоф - фалсафаи иҷтимоӣ -антропологияи фалсафӣ -фалсафаи илм
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ, комютерӣ)

1.1.2. Таърихи муосири Тоҷикистон

Тавсифи мухтасари фан	Таърихи муосири Тоҷикистон - илми ҷомеашиносӣ буда, марҳилаҳои асосии воқеаҳои солҳои гузашта, ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ, сиёсию мадании дар даврони истиқлолияти Тоҷикистон то имрӯз ба амал омадаро дар бар мегирад. Ҳадафи омӯзиши фан ба донишҷӯён додани донишҳои зарурӣ дар бораи рӯйдодҳои таърихи давлатдории муосири Тоҷикистон.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад. - назарияҳои гуногуни фалсафӣ, ақидаи илмии онҳо ва самтҳои амалигардонии онро дар таҷриба дарк намояд.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро азхуд кардааст, бояд: *Донад* - зимни омӯзиши ин фан дониши муҳассилин дар бораи таърихи бойи аҷдодон боз ҳам васеътар шуда, дар онҳо тафаккури мантиқӣ тараққӣ кунад. - дар донишҷӯён ҳисси ватандӯстӣ, ифтихору адолати миллӣ равнақ ёбад. - дар мисоли анъанаҳои неки халқамон эҳсоси ватандорӣ бедор мегардад ва масъулияти хешро дар назди ҷомеаи ҷаҳонӣ ва тамаддуни башар идрок менамоянд. - заруриати омӯзиши ТМТ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои таърих, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи ТМТ аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии ТМТ-ро бо илмҳои ҷомеашиносӣ: таърихи халқи тоҷик, таърихи умумӣ, асосҳои

	давлат ва ҳуқуқ, фалсафа, сиёсатшиносӣ, демография, ҷуғрофия, археология, этнография, таърихи иқтисоди ҷаҳон-родарк кунад; *Аз худ намояд* - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- Археология - Бостоншиносӣ - Этнография - Нумизматика
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаиэлектронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ-комютерӣ)

1.1.3. Фарҳаншиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	**Фарҳаншиносӣ** -илмест, ки комёбиҳои фарҳангии давраҳои гуногуни ҷомеаи инсониро фаро мегирад. Омӯзиши илми фарҳангшиносӣ ба аҳли башар имконият медиҳад, ки аз дастовардҳои бузурги фарҳангу тамаддуни гузаштаю имрӯзаи бархурдор шаванд ва ба пешрафти он мусоидат намоянд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ, фарҳангӣ ва динӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: *Донад* - зарурияти омӯзиши фарҳанг, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фараҳангшиносӣ, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, тафовути фарҳангшиносӣ аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии фарҳангшиносӣ бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ -ҷаҳонишавӣ ва арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; -муайян намудани, арзишҳои фарҳангӣ дар шароити ҷаҳоншумулӣ. - корбурди усулҳои асоси илмӣ дар омузиши фани фарҳангшиносӣ *Тавонад* - оид ба ғояи афкори фарҳангӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани масоилҳои асоси фарҳанг; - Таҳлили муқоисавӣ мосилҳои фарҳангӣ аз назари мутафаккирони мактабҳои гуногуни фалсафаӣ - Марҳилаҳои асоси ташаккулёби фарҳангшиносӣ ҳамчун илм.

	- Шарҳ ва тавзеҳи масоилҳои мубрами фарҳангшиносӣ - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. *Малака ҳосил намояд* - оид ба таҳлилнамоӣ; - оид ба таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ; - оид ба ҳамкорӣ кардан бо ҳамкасбон.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Назарияи фарҳанг. Таърихи фарҳанг. Фалсафаи фарҳанг.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.1.4. Сотсиология

Тавсифи мухтасари фан	Сотсиология- илми ҷомеашиносӣ буда, мавзӯи ҷомеа шинохти ҳақиқати иҷтимоӣ аз таърихи рушди афкори иҷтимоӣ ва объекти он тамоми соҳаҳои ҳаёти иҷтимоӣ: табиат, ҷамъият, шахс ва муносибатҳои институтсионии гурӯҳҳои дар ҷомеа мавҷуд бударо меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ,
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зим-ни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили равандҳои иҷтимоӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад. - назарияҳои гуногуни иҷтимоӣ, ақидаи илмии онҳо ва самтҳои амалигардонии онро дар таҷриба дарк намояд.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро азхудкардааст, бояд: *Донад* - заруриати омӯзиши сотсиология, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои сотсиология, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи сотсиологияро аз дигар илмҳои гуманитарӣ, алоқамандии сотсиологияро бо илмҳои фалсафа-онтропология, сиёсатшиносӣ ва этнология дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби сотсиологӣ, ки марбут ба масоили ҳастишиносӣ ва маърифат кардани ҳодисоти олам ва муҳит; - тамаддунҳо ва ба ҷаҳонисозии арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ ва модернизатсияи он, тарбиявӣ; - нақши донишҳои сотсиологиро дар ҷомеа муайян намуда, арзиши афкори иҷтиморо дар шароити ҷомеаи техногенӣ ва иртиботӣ танҳо ба манфиати ҷоме истифода барад; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои сотсиологияро омӯхта,

	ҷиҳати пажӯҳиши корҳои илмӣ-тадқиқотии худ. *Тавонад* - оид ба ғояи афкори иҷтимоӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои сотсиологияро; -фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои сотсиологиро оид ба масоили ҳаёти ҷамъиятӣ ва маърифатпазирӣ; - хусусиятгириҳои афкори ҷамъиятиро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи сотсиология; -истифодаи методҳои сотсиологиро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қарор гиранда; - таърифдоданимафҳумҳоикалидии сотсиологиро; -дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. *Аз худ намояд* - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо шариконн худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- таърихи сотсиология ва марҳилаҳои рушди он - тағйироти иҷтимоӣ - глобализатсия (ҷаҳонишавӣ) ва модернизатсия ҷамъият - низоми табақабандии иҷтимоӣ - фалсафаи иҷтимоӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаиэлектронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣкомютерӣ)

1.1.5.Сиёсатшиносӣ

Тавсифимухтасарифан	Фанни сиёсатшиносӣ яке аз фанҳои ҳатмии таълимӣ буда, ба донишҷӯён аз таърихи рушди афкори сиёсӣ, масъалаҳои марбути сиёсат, давлат, ҳокимият, сиёсати дохилӣ ва хориҷӣ, мавзӯъоти мухталифи сиёсати муосир маълумот медиҳад ва дар ниҳояти амр, ҷаҳонбинии сиёсии донишҷӯёнро ташаккул медиҳад. Таълими фанни мазкур дар асоси санадҳои меъёриву ҳуқуқӣ ва Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ татбиқ карда мешавад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - баланд бардоштани сатҳи шуури сиёсӣ, маданияти сиёсӣ ва огоҳ будан аз равандҳои сиёсии ҷомеа . - назарияҳои гуногуни сиёсӣ, ақидаи илмии онҳо ва самтҳои амалигардонии онро дар таҷриба дарк намояд.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан бадаст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро азхуд кардааст, бояд: *Донад*

	-аз худ кардани равияҳо, ҷараёнҳо ва мактабҳои мухталифи афкори сиёсӣ; -омӯзиши мавзӯъҳои гуногуни сиёсати муосир; -ташаккули ҷаҳонбинии сиёсии донишҷӯён; -огоҳ шудан аз равандҳои сиёсии ҷаҳонӣ; -баланд бардоштани маданият ва шуури сиёсии донишҷӯён; -омӯхтани алоқамандии сиёсат бо иқтисодиёт; -маълумот пайдо кардан оиди системаҳои сиёсӣ; -баланд бардоштани ҳисси ифтихори миллӣ, худшиносӣ ва ҳуввияти миллӣ; -баланд бардоштани маданияти шаҳрвандӣ. *Тавонад* - оид ба афкори сиёсӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои сиёсатшиносӣ; - фарқ кардани афкори сиёсиро оид ба намояндагони мактабҳои сиёсӣ; - истифодаи методҳои сиёсиро оиди ҳалли проблемаҳои сиёсии замони муосир истифода баранд; - шарҳу эзоҳи категорияҳои илми сиёсӣ; - дарк намудани проблемаҳои рӯзмарраи замони муосир ва роҳҳои бартараф намудани онҳоро. *Аз худ намояд* - малакаи таҳлилнамоии масъалаҳои сиёсиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва амалии илми мазкурро;
Номгӯи боб / мавзӯъҳои фан	- сиёсатшиносӣ - моҷароншиносӣ -геополитика - сиёсатшиносии муқоисавӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.1.6. Ҳуқуқ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Фанни ҳуқуқ ҳамчун қисми таркибии илми муосири Тоҷикистони соҳибиситиқлол қисми ҷудонашавандаи ташаккули дониш ва малакаи касбии мутахассиси ояндаи тамоми самтҳои илм, бахусус илми ҳуқуқшиносӣ ба ҳисоб меравад. Мусаллам аст, ки дарк намудани тахассуси худ ва дар ин замина омӯхтани донишҳои соҳавӣ барои ҳар як донишомӯз роҳи дурустро ба самти камолоти ӯ мекушояд. Фанни ҳуқуқ донишҳои заминавиро барои донишҷӯён пешниҳод намуда, шуури ҳуқуқии онҳоро дар ҷодаи аз бар намудани қонунгузории ҶТ баланд мебардорад.Мақсади омӯзиши Фанни ҳуқуқ ин дар шуури донишҷӯён бедор намудани донишҳои аввалини ҳуқуқӣ онҳо ба шумор меравад. Донишҷӯён бо аз худ намудани фанни мазкур метавонанд мақсад, моҳият ва зарурати ташкили ихтисоси худро дарк намуда, бо ин васила дар курсҳои болоӣ бе мушкилот таҳсили худро идома диҳанд. Ҳамзамон

	омӯзиши фан шуури ҳуқуқии онҳоро оид ба қонунгузории ҶТ баланд намуда барои татбиқи он дар амал мусоидат менамояд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ.
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии муносибатҳои ҳуқуқиро дар заминаи қонунгузории ҶТ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, кифанни мазкурроазхудкардааст, бояд: *Донад* - заруриати омӯзиши фанни ҳуқуқ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои қонунгузории молиявӣ, марҳилаҳои инкишофи қонунгузории ҶТ, фарқи фанни ҳуқуқро аз дигар илмҳои ҳуқуқшиносӣ, алоқамандии ҳуқуқро бо илмҳои ҳуқуқӣ-иқтисодӣ ва ҷомеашиносӣ дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни муҳаққиқони фанни ҳуқуқшиносӣ, ки марбут ба масоили муаммоҳои назария ва амалияи фанни ҳуқуқшиносӣ мебошанд. - нақши донишҳои ҳуқуқиро дар ҷомеа муайян намуда, арзиши афкори ҳуқуқиро дар шароити ҷомеаи муосир ва оянда танҳобаманфиати ҷоме; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои ҳуқуқиро омӯхта, ҷиҳати пажӯҳиши корҳои илмӣ-тадқиқотии худ. *Тавонад* - оид ба ғояи шуури ҳуқуқӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои ҳуқуқиро; - фарқ кардани ақидаҳои олимони мактабҳои ҳуқуқиро оид ба масоили ҳуқуқшиносӣ ва маърифати ҳуқуқӣ; - хусусиятгириҳои шуури ҳуқуқиро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи ҷомеа; - истифодаи методҳои ҳуқуқӣро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қароргиранда; - таъриф додани мафҳумҳои калидии ҳуқуқиро; - дарк намудани масоили ҳуқуқии мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. *Аз худ намояд* - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	– Мафҳум ва моҳияти давлат; – Давлати ҳуқуқбунёд ва ҷомеаи шаҳрвандӣ; – Маҳфум ва моҳияти ҳуқуқ; – Ҳукуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд; – Таълимот дар бораи Конститутсия.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Кори хаттӣ, презентатсия, реферат, супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаиниҳоиитаълими	Имтиҳон (тестӣкомютерӣ)

фан	

1.1.7. Диншиносии илмӣ

Тавсифи мухтасари фан	**Диншиносии илмӣ** - ҳамчун илм сабабҳои пайдоиш ва ташаккули динҳоро дар масири таъсири байниҳамдигарии онҳо ва таъсир ва алоқамандии онҳо бо дигар навъҳои фарҳанг мавриди таҳлил ва омӯзиш қарор медиҳад.
Намуди машғулиятҳо	назариявӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зим-ни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимой-таърихӣ, ахлоқӣ, фарҳангӣ ва динӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - зарурияти омӯзиши диншиносӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои диншиносӣ, марҳилаҳои таърихии инкишофи диншиносӣ, тафовути диншиносӣ аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии диншиносӣ бо илмҳои иҷтимой-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ; -ҷаҳонишавӣ ва арзишҳои динӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; - нақши дин ва донишҳои динӣ дар ҷомеа. -муайян намудани, арзишҳои динӣ дар шароити ҷаҳоншумулӣ. - корбурди усулҳои асоси илмӣ дар омузиши фани диншиносӣ; ***Тавонад*** - оид ба ғояи афкори динӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани масоилҳои асоси дин; - Таҳлили муқоисавӣ мосилҳои динӣ аз назари мутафаккирони мактабҳои гуногуни фалсафаӣ - Марҳилаҳои асоси ташаккулёби диншиносӣ ҳамчун илм. - Шарҳ ва тавзеҳи масоилҳои мубрами диншиносӣ - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. ***Малака ҳосил намояд*** - оид ба таҳлилнамоӣ; - оид ба таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ; - оид ба ҳамкорӣ кардан бо ҳамкасбон.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- диншиносӣ ва мавзуи баҳси он; - дин ҳамчун унсури фарҳанг; - фалсафаи дин; - алоқамандӣ ва тафовути динҳо; - дин ва ҷаҳони имрӯз.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ, комютерӣ, шифоҳӣ)

1.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ЗАБОНӢ

1.2.1.Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	**Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос** - Барнома дар асоси “Барномаи таълимӣ аз фанни забони тоҷикӣ (барои донишҷӯёни ғайриихтисоси муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ)”-и Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2016 барои факултетҳои ғайрифилологӣ таҳия гардидааст. Ҳадафу мақсади барномаи таълимии забони тоҷикӣ баланд бардоштан ва такмил додани сатҳи саводи хаттиву шифоҳии донишҷӯён, рушд додани маҳорати сухандонӣ, инкишоф додани захираи таркиби луғавии онҳо бо роҳи луғатдонӣ ва истилоҳоти тахассусӣ, аз худ намудани ҳуҷҷатнигорӣ ва ғайраҳо мебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ (амалӣ), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- Риояи меъёри забони адабии тоҷик. - Риояи имлои забони адабии тоҷик дар нутқи хаттӣ. - Инкишоф додани нутқи шифоҳӣ дар заминаи риояи меъёри талаффуз. - Ҳифз намудани калимаҳои душворфаҳм ва истилоҳҳои тахассусӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Баланд бардоштани савияи забондонӣ. Омӯзиши меъёрҳои забони адабии тоҷик. Роҳҳои ташаккули нутқи хаттию шифоҳӣ. Ташаккул ва такомули захираи луғавӣ. Дар ҳуҷҷатҳои идорӣ босаводона истифода кардани меъёрҳои навишт. Ҳифзи калимаҳои душворфаҳм, таркиб ва ибораҳои маҷозӣ аз эҷодиёти адибони тоҷик.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Бахшҳои муҳими илми забоншиносӣ: - Овошиносӣ - Луғатшиносӣ (вожашиносӣ) - Сарф ва наҳв - Фразеология - Аломатҳои китобатӣ - Услубшиносӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Иҷрои машқҳо, таҳлили матну луғатҳои тахассусӣ, таҳияи ҳуҷҷату санадҳои расмӣ-коргузорӣ; пурсиш аз рӯи саволномаҳо (карточкаҳо); суҳбати инфиродӣ (қабули КМРО); супоришҳои тестӣ (ҳангоми қабули рейтинг)
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон тариқи компютер (тестӣ)

1.2.2. Забони русӣ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	**Забони русӣ аз рӯи ихтисос**- Барнома дар асоси “Барномаи таълимӣ аз фанни забони русӣ (барои донишҷӯёни ғайриихтисоси муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ)”-и Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2016 барои факултетҳои ғайрифилологӣ таҳия гардидааст. Забони русӣ забони муошират байни миллатҳо ба шумор меравад. Забони русӣ барои ғанӣ гардидани забони миллии мо таъсири муфид мерасонад. Оиди боигарӣ ва иқдидори забони русӣ

	мутафаккирони адабӣ ва ҷамъиятӣ – шоирони классики рус дар осори худ қайд намудаанд. Забони русӣ аз рӯи ихтисос барои баланд бардоштани маданияти нутқи донишҷӯён, шуурнокӣ, забондонӣ ва муошират онҳо бо ин забон истифода бурда мешавад. Забони русӣ аз рӯи тахассус барои мукаммал намудани нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ, аз худ намудани матнҳои тахассусӣ, таҳлилу тавзеҳ додани мундариҷаи матн истифода бурда мешавад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ (амалӣ), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	-Маҳорати таҳлили иттилоотӣ дар раванди таълим ба даст оварда, такмили дониш ва малакаи аз рӯи ихтисос ба даст овардашуда ва тадбиқи амалии он дар ҳалли масъалаҳои дар пеши худ гузошташуда. -Доштани маҳорати дуруст тартиб додани ҷумла бо истифода аз калима ва ибораҳо аз рӯи тахассус.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ намудааст, бояд донад: -Аҳамияти омӯзиши забони русӣ, қоидаҳои асосии грамматика ва имлои забони русӣ; - Тарзи дурусти талаффузи садонокҳои безада дар ҳиҷо ва калима, тарзи дурусти истифодаи калима дар падежҳо, тасрифи исм, сифат, ҷонишин, шумора ва сифити феълӣ. -Хелҳои ибораҳо, тарзи дуруст сохтани ибораҳо ва ҷумлаҳо бо забони русӣ. -Коидаҳои дуруст истифода бурдани аломатҳои китобатӣ. ***Донишҷӯ бояд тавонад:*** -Истифодаи калима ва ибораҳои тахассусӣ аз рӯи ихтисоси интихобшуда ҳагоми омодасозии рефератҳо, маърӯзаҳо, корҳои курсӣ. -Дар мавзуҳои гуногун бо истифода аз адабиёти бадеӣ ва тахассусӣ ҳамсӯҳбат шуда тавонад. -Дониш ва малакаи ба даст овардаи худро дар фаъолияти илмӣ – таҳқиқотии худ истифода барад. ***Донишҷӯ бояд азхуд намояд:*** -Маҳорат ва малакаи таҳлил намудан; -Бурдани корҳои илмӣ – таҳқиқотӣ; - Маҳорати муошират бо ҳамкорон ва шахсони дар гирду атрофбуда.
Номгӯи боб/ мавзӯъҳои фан	1. Маълумоти асосӣ оиди забон; 2. Қисматҳои асосии фанни забони русӣ (фонетика, лексика, лексикология, фразеология, мафҳуми грамматика: морфология, синтаксис, услубшиносӣ , аломатҳои китобатӣ).
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Ичрои машқҳо, таҳлили матну луғатҳои тахассусӣ, таҳияи ҳуҷҷату санадҳои расмӣ-коргузорӣ; пурсиш аз рӯи саволномаҳо (карточкаҳо); суҳбати инфиродӣ (қабули КМРО); супоришҳои тестӣ (ҳангоми қабули рейтинг)
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон тариқи компютер (тестӣ)

1.2.3. Забони хориҷӣ (олмонӣ) аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	**Забони олмонӣ аз рӯи ихтисос** – яке аз забонҳои ғарбии гурӯҳи забонҳои германӣ мебошад, ки имрӯз дар Британиёи Кабир, Ирландия, Амрикои Шимолӣ, Австралия, Зеландияи Нав, Канада, ҳамчунин дар якқатор кишварҳои Осиё ва Африқо мустаъмал буда, бештар аз 500 млн. сокинони сайёраи мо ҳоло бо ин забон такаллум менамоянд. Мақсади асосии таълими забони русӣ ҳамчун забони хориҷӣ истифодаи амалии он мебошад, то ки забон чун воситаи муошират аз худ гардад ва маҳорати зарурӣ барои бо муваффақият ёд гирифтани забон ба даст ояд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	-тарзи талаффузи овозҳо, оҳанг, задагузорӣ ва хусусиятҳои асосии тарзи пурраи талаффуз, ки барои вожаҳои касбӣ хос мебошанд, аз худ намудани мавзӯҳои асосии грамматикӣ, дуруст тарҷума намудани ҷумла, мазмуни матнро дарк намудан, ба саволҳо ҷавоб додан, бой гардонидани луғати тахассусӣ ва мухтасар баён намудани мазмуни матни тахассусӣ;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - ҳадафи омӯзиши забони русӣ, нақши забони русӣ дар таррақиёти соҳаи биотехнология, мақоми рӯзафзуни забони русӣ дар ҳаёти ҷомеаи муосири тоҷик; фарҳанг ва анъанаҳои милливу таърихии кишварҳои забонашон омӯхташаванда, одоби сухан, муошират, нутқи муколамавӣ; ***Тавонад*** ***а***) Фаҳмиш (дарккунӣ): - фаҳмидани мазмуни машқҳое, ки дар асоси маводҳои омӯхташудаи лексикӣ ва грамматикӣ тартиб дода шудаанд. б) Нутқи даҳонӣ : - дар асоси маводҳои омӯхташудаи лексикӣ мазмуни матни хондашуда ё аудио, видео, машқҳоро нақл карда тавонистан. - дар асоси мавзӯи омӯхташуда сӯҳбат карда тавонистан - матнҳои хониши инфиродӣ ва хонагиро хондан, сӯҳбат намудан ва нақл кардан. Мухтасар сӯҳбат намудан оиди масъалаҳои хаётии мавриди баҳс қароргиранда. Таъриф додани вожаҳои калидии тахассусӣ. в) Хониш - маҳорату малакаи бо матн кор карданро соҳиб гардидан (тасриф, фикрбандкунӣ ва исботи фикри худ), ривоҷи маҳорату малакаҳои хониши пешакӣ, шиносоӣ ва омӯзиш дар вақти кор бо маводҳои таълимӣ. г) Нутқи хаттӣ: - мазмуни матни хондашуда ё гӯшкардашударо бо тарзи хаттӣ баён карда тавонистан. ***Аз худ намояд*** - малакаи муҳокима намудан; - малакаи таҳлил намудан; - малакаи аз назаргузаронӣ; - малакаи муошират намудан;
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- фонетика - лексилогия

	- морфология - синтаксис - фразеология - услубшиносӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, наворхои (видео)таълимӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.3. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАБИЙ-ИҚТИСОДӢ ВА ТЕХНОЛОГИЯИ ИНФОРМАТСИОНӢ

1.3.1. Технологияи информатсионӣ

Тавсифи мухтасари фан	**Технологияи информатсионӣ** - илми техникӣ буда, дар бораи усул ва воситаҳои коркарди иттилооти додашуда бо ёрии мошинҳои электронии ҳисоббарор, дар бораи равандҳои иттилоотии системаҳои техникӣ, табиат ва ҷомеа маълумот медиҳад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, озмоишӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур бояд ташаккул ёбанд	- малакаи воридкунӣ, ҷустуҷӯ, таҳлил ва коркарди иттилооти компютерӣ, истифодаи он ҳангоми ҳалли вазифаҳои дар пеш гузошташуда; - малакаи истифодабарӣ аз барномаҳои гуногуни компютерӣ; - барои мутахассисони ҳамин соҳа малакаи барноманависӣ дар забонҳои гуногун.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - зарурати омӯзиши фанни технологияи иттилоотӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фан, марҳилаҳои таърихии пайдоиш ва таназзули компютерҳо, алоқамандии фанни мазкур бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ, тасаввуроти хешро нисбат ба масоили иттилоотонии ҷомеа; - таъминоти техникии компютерҳо; - таъминоти барномавии компютерҳо; - на камтар аз 3 ё 4 асосҳои забонҳои барномасозӣ; - рамзонидани иттилоот ва шаклҳои алгоритмҳоро. ***Тавонад*** - тарз ва усули дурусти гузориши масъалаҳои барномасозӣ; - сохтани алгоритми ҳалли масъалаҳоро; - навиштани барнома дар асоси алгоритми сохташуда; - ворид кардани барнома ба компютер, таҳлил ва танзими он; - гирифтани натиҷаҳои барнома ва таҳлили дурустии онҳо; - истифода кардан азбарномаҳои амалии офисӣ (таҳриргарҳо ва ҷадвалҳо); - омода кардани рунамосози (слайди) тасвирӣ барои баромадҳо; - истифода кардан аз барномаҳои графикӣ ва зиддивирусӣ. ***Аз худ намояд*** - малакаи таҳлилнамоиро;

	- малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- муқаддимаи фан ва мафҳумҳои асосӣ - таъминоти техникии компютерҳо - таъминоти барномавии компютерҳо - системаҳои оператсионӣ (СО Windows) - таҳриргари матнӣ ва графикии Microsoft Word - таблитсаи электронии Microsoft Excel - истифодаи рунамосозҳои (слайдҳои) тасвирӣ барои баромадҳо - барномаҳои графикӣ бо рангрезии функсионалӣ - таҳияи алгоритмҳо ва татбиқи системаҳои ҳисоб - забонҳои (муҳитҳои) барномасозӣ - барномаҳои зиддивирусӣ - хадамоти интернет
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Иҷрои супоришҳои тестӣ, ҳимояи ҳисоботи корҳои озмоишӣ, гузаронидани суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.3.2. Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография

Тавсифи мухтасари фан	Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография ҳамчун фанни зербунёди фундаменталӣ ба омӯзиш ва татқиқи ҷойгиршавии қувваҳои истеҳсолкунанда, рушд ва ташаккулёбии ҳудудии системаҳои иқтисодию иҷтимоӣ ва фаъолияти мунтазами онҳо машғул аст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор, кори мустақилонаи донишҷӯ
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	-қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; -донишҷӯ қодир аст барои васеъ гардонидани мазмуну мундариҷаи курси мазкур, баланд бардоштани ҷаҳонбинии илмӣ, тафаккури илмӣ-иқтисодӣ ва ҷойи ҷойгиршавии қувваҳои истеҳсолӣ, фанро аз худ намояд. -назарияҳои гуногуни географӣ, ақидаи илмии онҳо ва самтҳои амалигардонии онро дар таҷриба дарк намояд.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***донад*** -зарурияти омӯзиши фанни географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фан, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография, аз дигар илмҳои табиатшиносӣ, алоқамандии географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография, бо илмҳои табиӣ-риёзӣ ва техникӣ иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати масоили ҳаётишиносӣ ва баланд бардоштани маърифати илмӣ истифода намояд; -саҳми Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография, барои омӯзиш ва тадқиқ ва муайян намудани

	иқтидори сарватҳои бойи ҷумҳурӣ ва ноҳияҳои иқтсиодии он мебошад, ки дар ҳамбастагӣ бо аҳолӣ, захираҳои меҳнатӣ, сохти ҷойгиршавии географии он, ташаккули соҳаҳои истеҳсолот ва ташкили ҳудудии ҷомеа амал мекунад; -нақши донишҳои табииро дар ҷомеа муайян намуда, арзиши афкори илмӣ-табииро дар шароити ҷомеаи техногенӣ ва иртиботӣ танҳо ба манфиати ҷомеа равона намояд; -методҳои илмии географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демографияро омӯхта, ҷиҳати пажӯҳиши корҳои илмӣ-тадқиқотии худ қарор диҳад. ***Донишҷӯ бояд:*** -оид ба ғояи афкори илмии географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография, андешаи дуруст пайдо карда тавонад; -мафҳум ва категорияҳои асосии географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демографияро фаҳмида онро шарҳ дода тавонад; -ақидаҳои намояндагони мактабҳои географиро оид ба масоили муайяннамоии ҷойи ҷойгиршавии қувваҳои истеҳсолӣ фарқ намояд; -истифодаи методҳои георафиро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди бахс қароргирандаро истифода бурда тавонад; **Донишҷӯ бояд а*з худ намояд:*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- Таърихи пайдоши фанни географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография; - Табиат омили муҳими ташкили ҳудудии хоҷагии халқ; - Ташкили ҳудудии хоҷагии халқ ва комплексҳои истеҳсолӣ; - Комплекси кишоварзию саноатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва алоқамандии он бо фонди замину об; - Аҳолӣ омили комплексии ташкили ҳудудии истеҳсолот.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.3.3. Экология

Тавсифи мухтасари фан	**Экология** – илмест, ки муносибатҳои организмҳои зинда ва ғайри зиндаро дар табиат меомӯзонад. Муҳити зист тамоми шароитҳои барои зиндагӣ лозимиро, ки инсон бе он наметавонист ва наметавонад вуҷуд дошт, фароҳам меорад. Инсон дар давраи таърихии тараққиёташ барои қонеъ намудани талаботҳои худ ҳазорҳо намуди ҳайвоноту растаниҳоро нобуд сохта, на танҳо муҳити атроф, балки манбаъҳои хурокворӣ, маводҳои сохтмонӣ ва манбаъҳои хӯрокаи олами ҳайвонотро ба хатари нобудшавӣ овардааст. Сабаби асосии чунин рафтор дар он аст, ки бисёри шахсони алоҳида, мардумон, баъзе аз табақаҳои ҷамъиятӣ аз оқибатҳои бухрони

	экологӣ хабардор нестанд ва ё маърифати экологии ин табақа на онқадар рушт кардааст. Мақсади омӯзиши фанни Экология тайёр кардани мутахасисони соҳибмаълумоте, ки бо дониши назариявӣ ва амалӣ муккамал мебошанд, иборат аст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- таҳлил ва амалӣ намудани проблемаҳои экологӣ ҷиҳати паст кардани таъсри антропогенӣ ҳангоми фаъолият дар истеҳсолот ва татбиқ кардани лоиҳаҳои иқтисодии кишвар аз назари экологӣ; - истифодаи оқилонаи захираҳои табиат (аз ҷумла об, хок ва растани) ва ҳифзи он; - таъмини фаъолияти дурусти дастгоҳҳои газу чанг тозакунанда, оби ифлос ва коркарди партовҳои санотию маишӣ ҳамчун ашёи хоми дуюм дараҷа.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - зарурияти омӯзиши экология, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои экология, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи экологияро аз дигар илмҳои техникӣ ва биологӣ, алоқамандии экологияро бо илмҳои иқтисодӣ, табиӣ-риёзӣ, қонуниятҳои экологи ва гардиши моддаҳо дар табиат; - вазъи экологии имрӯза ва фардои муҳити табии, пешгуи кардани таъсири антропогени ба муҳити атроф ва оқилона истифодабарии сарватҳои рӯизамини ва зеризаминӣ ; - нақши донишҳои экологӣ барои мутахассисони самтҳои гуногуни иқтисодиёт (саноат, энергетика нақлиёт, ва ғайра); - усулҳои асосии илмӣ экологи ҷиҳати таҳия намудани нақшаҳо ва лоиҳаҳои иқтисодиёти кишвар аз назари экологӣ, пешбурди фаъолиятҳо оид ба корҳои илмӣ-тадқиқотӣ. ***Тавонад*** - пайдо кардани андешаҳои дуруст дар самти таҳлили физики-химияви муҳити атроф ва таъсири антропогении ба фазои атмосфера, об ва замин; - истифода ва риояи асосҳои ҳуқуқӣ, китоби сурх, консепсия ва меъёрҳои экологӣ барои самтҳои гуногуни истеҳсолӣ; - дарки масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳо; - рушди маърифати экологии аҳолӣ, беҳдошти муҳити зист ва рушди устувор; - мониторинги экологӣ дар экосистемаҳои гуногун ва дастрас намудани натиҷаҳои таҳлили ба аҳолӣ; - муайянкунии усулҳои гуногуни коркард ва истифодабарии партвҳо ба муҳити зист; - ҳалли проблемаҳои глобали, маҳали ва локали Тоҷикистон ва мавзеъҳои ҳифзшавандаи он; ***Аз худ намояд*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои	- таърихи экологияи умумӣ

фан	- ҳифзи муҳити зист - илми экологӣ - экологияи иҷтимоӣ -экологияи иқтисодӣ -экологияи шаҳрсозӣ - экологияи саноатӣ ва кишоварзӣ -экология нақлиётӣ -экологияи энергетикӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2. БАХШИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ
2.1. МОДУЛИ ФАНҲОИ УМУМИКАСБӢ
2.1.1. Забоншиносии умумӣ

Тавсифи мухтасари фан	**Мақоми фан дар тайёрии касбии донишҷӯён** Фанни таълимии мазкур дар асоси талаботи Стандартҳои давлатӣ, стандартҳои ихтисос ва салоҳиятнокии касбӣ аз рӯи ихтисос гирифта шуда, бо нақшаи таълимии заминавӣ, нақшаҳои кори таълимӣ ва Барномаи кории таълим мувофиқат менамояд ва татбиқнунандаи асноди мазкур дар амал ва кор мебошад. **Мақоми фан дар тайёрии касбии донишҷӯён** Фанни таълимии мазкур дар асоси талаботи Стандартҳои давлатӣ, стандартҳои ихтисос ва салоҳиятнокии касбӣ аз рӯи ихтисос гирифта шуда, бо нақшаи таълимии заминавӣ, нақшаҳои кори таълимӣ ва Барномаи кории таълим мувофиқат менамояд ва татбиқнунандаи асноди мазкур дар амал ва кор мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯй зимни азхудкунии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд.	Қодир будан ба дарки маънои аслӣ ва маъноҳои маҷозии калима, донистани мавқеи корбурди калима ва хусусиятҳои услубии калима, фарқ кардани воҳидҳои рехтаи забон аз калимаҳо
Натичаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд.	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд **Донад:** - забоншиносии умумӣ (луғатшиносии умумӣ, луғатшиносии муқоисавӣ, луғатшиносии таърихӣ (диахронӣ) ва луғатшиносии тасвирӣ ва ё синхронӣ); ● масъалаҳои омӯзиши забоншиносии умумӣ ва алоқаи он бо дигар шохаҳои илми забон; **Тавонад:** ● фарқ кардани забоншиносии умумӣ услуби баланди забон (архаизмҳо, неологизмҳо, поэтизмҳо ва ғ.) аз воҳидҳои луғавии услуби пасти забон (вулгаризмҳо, варваризмҳо, жаргонҳо ва ғ.); ● муайян намудани баромади таърихии калимаҳои аслии забони тоҷикӣ (ҳиндуаврупоӣ, ҳиндуориёӣ, эронӣ), фарқ карда

	тавонистани калимаҳои иқтибосӣ ва муайян намудани дараҷаи омезиши онҳо; фарқ карда тавонистани воҳидҳои фразеологӣ аз ибораҳои маъмул. **Аз худ намояд:** -малакаи таҳлили луғавии матнро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва амалиро; - малакаи корбурди дурусти калимаҳо ва воҳидҳои фразеологиро.
Номгӯйи боб/мавзуъҳои фан	-аз худ намудани масоили марбут ба фанни таълимӣ; -муаррифии дурусти масъалаҳои ихтисосӣ; -ташреҳи истилоҳоти ихтисосӣ; -ибораҳои ихтисосӣ; -кор бо матнҳои марбута ва таҳлили онҳо; -маданияти нутқи донишҷӯён; .
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Китоби дарсӣ, компютери фардӣ, пректор, тахтаи электронӣ, матни электронии лексияҳо
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳони шифоҳӣ

2.1.2. Муқаддимаи забоншиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	Омӯзиши курси муқаддимаи забоншиносӣ ҳамгироии донишҳои лингвистӣ, психологӣ, мантиқӣ, биология, психология, физика, семиотика, кибернетика дар назар дошта, вазифадор аст, ки донишҳои тахассусии донишҷӯёнро тамоили касбӣ диҳад. Омӯзиши фан ба ташаккули салоҳиятҳои коммуникативӣ, фарҳангӣ ва иҷтимоӣ-фарҳангии омӯзгорони ояндаи забони тоҷикӣ, русӣ ва тарҷумонҳо бояд мусоидат намояд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯй зимни азхудкунии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд.	**- муқаддимаи забоншиносӣ аз бахшҳои дигари монанд фарқ карда тавонад;** **- доир ба масъалаҳои мубрами ин фан фикри худро баён карда тавонад;** **- маҳорати мустақилона кор кардан бо адабиёти илмӣ-таълимӣ, бо манбаъҳои хаттӣ ва маводи тадқиқотӣ доир ба мавзуъҳои мушаххас.**
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд.	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд **Донад:** ● фарқи муқаддимаи забоншиносӣ аз забоншиносии муқоисавӣ –таърихӣ; ● хусусияти муқадимаи забоншиносӣ ● омузиши муқаддимаи забонҳо. **Тавонад :** ● фарқ кардани хусусиятҳои муқаддимаи забоншиносӣ ва забони омӯхташаванда; ● фарқ карда тавонистани истилоҳот ва мафҳумҳои забоншиносии типологӣ;

	● хулосабарорӣ ва натиҷагирӣ аз мавзуъҳои баррасишуда. **Аз худ намояд:** **-малакаи таҳлилкуниро;** **-малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва амалияи типологиро;** **-малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.**
Номгӯйи боб/мавзуъҳои фан	- кор бо конспекти лексияҳо аз адабиёти тавсияшаванда; -омӯхтани адабиёти илмии ватанию хориҷӣ роҷеъ ба мавзӯъҳои алоҳида; - тайёрӣ ба машғулиятҳои амалӣ; - омодагӣ ба ҳузури ғайрифаъол; - дар заминаи китобҳои ҳатмӣ навиштани конспектҳои дарс; - таҳия намудани рефератҳо, маърӯзаҳо, гузориш ва презентатсияҳо; - иҷрои супоришҳои мустақилона; ба ҳам алоқаманд).
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, пректор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тести компютерӣ)

2.1.3. Муқаддимаи ихтисоси омӯзгорӣ асосҳои умумии педагогӣ

Тавсифи мухтасари фан	Муқаддимаи ихтисоси омӯзгорӣ яке аз фанҳои таълимии асосӣ барои тайёр намудани мутахассисони ояндаи соҳаи омӯзгорӣ пешбинӣ шудааст. Аз худ кардани ин фан донишҷӯёнро бо паҳлӯҳои асосии таълиму тарбияи хонандагон, методҳои таълиму тарбия, намудҳои дарс, шаклҳои дарс, мазмун ва мундариҷаи кори роҳбари синф, консепсияи миллии тарбия, қонуни ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи масъулияти падару модар ва корҳои мактабшиносӣ шинос менамояд.
Намуди машғулиятҳо	Назариявӣ (лексионӣ), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор (КМРО), кори мустақилонаи донишҷӯ (КМД)
Забонитаълим	тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни аз худнамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- салоҳияти методии донишҷӯён ташаккул дода мешавад; -мафҳумҳои асосии предмети муқаддимаи ихтисоси омӯзгорӣ, вазифаи курси мазкур, алоқаи муқаддимаи ихтисоси омӯзгорӣ бо фанҳои дигарро; -принсипҳои таълими муқаддимаи ихтисоси омӯзгорӣ, шаклҳои ташкили машғулиятхои муқаддимаи ихтисоси омӯзгорӣ;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст,бояд: *донад* - категорияҳои муқаддимаи ихтисоси омӯзгорӣ;

	-методологияи муқаддимаи ихтисоси омӯзгорӣ; -методика ва мантиқи раванди ихтисоси омӯзгорӣ; -мақсад ва мундариҷаи таҳсилот; -омилҳои тараққиёти шахсият; -сохтори ташкили фаъолияти таълим; -ақидаҳои динию фалсавӣ оид ба мақсади тарбия ва таҳсилот дар ҷомеа; принсипҳои фалсавии тарбияи ихтисоси омзгорӣ; маҳсусиятҳои тарбияи оилавӣ. ***Тавонад*** -истифодаи ташкили корҳои мустақилона; -малакаю маҳорати конспектнависӣ; -маҳорати дарки маълумоти таълимӣ; -усулҳои татбиқи таҳқиқотҳои ихтисоси омӯзгорӣ ***Аз худ намоянд:*** - малака ва маҳорати муошират ва истифодаи васеъ дар рафти дарсҳо; - малакаи истифодаи амалии методҳои муосир дар рафти таълими; - ташкили худомӯзӣ ва худтакмилдиҳӣ миёни муҳассилин.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- таърихи пайдоиши мухтасари фани муқаддимаи ихтисоси омӯзгорӣ -алоқаи он бо илмҳои дигар - қонуниятҳои раванди ихтисос - тадқиқоти ихтисоси омӯзгорӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.1.4. Таърихи педагогикаи ҷаҳон

Тавсифимухтасарифан	Таърихипедагогикаиҷаҳон-таҷрибаи фарҳангию маънавии инсониятро дар ҷодаитаълимутарбия аз ибтидо то замонимуосирвобаста ба давраҳоигуногунитаърихиомӯхтақонуниятҳоитаърихииинкишофиназарияваамалияитарбияромуайянмекунад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забонитаълим	тоҷикӣ, русӣ, узбекӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯзимниазхуднамоиифаннимаз курташаккулбоядёбанд	-қобилиятитаҳлилнамоиро аз худ мекунад; -таҳқиқотиназариявӣватаҷрибавироистифода бурда метавонад; -аз санадҳоимеъёрӣ-ҳуқуқӣистифодабурданроомӯхтааст
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, **Бояддонанд:**

	-пайдоиши тарбия ва моҳияти он дар тамаддуни шарқу ғарб; -Таърихиинкишофимактабумаориф, таълимутарбиява педагогика дар кишварҳоиҷаҳон. -Ақидаҳои педагогии мутафаккириониҷаҳон. -Инкишофимактабумаориф дар давраишуравӣваҷомеаимуосир. ***Аз худ намоянд:*** Донишҷӯён бояд донишҳои гирифта ва сарчашмаи адабиётҳоро барои минбаъд боло раиисатҳоитайёриназариявии худ истифода бурда тавонад; - қобилияти таҳлилнамо иро аз худ мекунанд; - дар амалдонишҳоиназариявиро дар соҳаҳоигуногунихоҷагиихалқистифода карда тавонанд. ***Малакапайдонамоянд:*** - луғатуистилоҳоифаннимазкурро; - номгӯимақолаҳоеро, кидоир ба ин фандоиршудааст; - номикитобҳоидарсиеро, ки аз ин фантаҳияшудаанд; - номгӯимавзӯҳоиасосиифанро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳоифан	- Фан ва вазифаҳои таърихи педагогикаи ҷаҳон - Тарбия дар ҷамъияти ибтидоӣ -Тарбия ва мактаб дар ҷамъияти ғуломдорӣ – -Пайдошудани назарияи педагогӣ дар Юнониқадим -Тарбия, мактаб ва афкори педагогӣ дар даврaҳои феодалӣ
Васоититаълимӣватаъминотитехники ифан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳоиназоратиҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шаклиарзебиинатиҷаиниҳоиитаълим ифан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.1.5. Психологияи умумӣ

Тавсифи мухтасари фан	Психология - илм дар бораи қонуниятҳои пайдоиш, тараққиёт ва зуҳуроти психика мебошад, психика функсияи мағзи сар буда, инъикос намудани олами иҳотакарда ифода мекунад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ,
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва психологӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - донишҳои психологияи умумӣ;

	- роҳҳои дар амал татбиқ наудани усулҳои тадқиқи ҳодисаҳои психикӣ; - нақши донишҳои психологӣ дар ҳаёт ва фаъолият; - сохт кор ва нишонаҳои психика; - қонуниятҳои ташакули шахсият; ***Тавонад*** - қонуниятҳои умумии инкишофи психикиро дар фаъолияти хеш истифода барад; - истифода бурдани метод ва воситаҳои идрок дар раванди инкишофи ақлонӣ,баланд бардоштани савияи маърифатӣ; - ташаккул ва ифодагардонии афкор ва нуқтаи назари хеш дар раванди баҳсу мунозираҳои илмиву касбӣ; - истифода бурдани донишҳои психологӣ дар мазмунгардонии равия ва ҳодисаҳои гуногуни иҷтимоӣ; ***Аз худ намояд*** - малакаи ҳуҷуми зеҳнӣ; - малакаи суханронӣ; - малакаи идроки матнҳое ,ки моҳияти психологӣ доранд; - малакаи сӯҳбатнамоӣ;
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- таърихи психология - метод - фаъолият - психологияи синнусол - психологияи оммавӣ -
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.1.6. Педагогика

Тавсифи мухтасарифан	Педагогика яке аз фанҳои таълимии асосӣ барои тайёр намудани мутахассисони ояндаи соҳаи омӯзгори пешбинӣ шудааст. Аз худ кардани фан донишҷӯёнро бо паҳлӯҳои асосии таълиму тарбияи хонандагон, методҳои таълиму тарбия, намудҳои дарс, шаклҳои дарс, мазмун ва мундариҷаи кори роҳбари синф, консепсияи миллии тарбия, қонуни ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи масъулияти падару

	модар ва корҳои мактабшиносӣ шинос менамояд.
Намуди машғулиятҳо	Назариявӣ (лексионӣ), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор (КМРО), кори мустақилонаи донишҷӯ (КМД)
Забонитаълим	тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯзимниазхуднамоиифаннимаз курташаккулбоядёбанд	- салоҳияти методии донишҷӯён ташаккул дода мешавад; -мафҳумҳои асосии предмети *педагогикаи умумӣ*, вазифаи курси мазкур, алоқаи *педагогикаи умумӣ* бо фанҳои дигарро; -принсипҳои таълим, таълими *педагогикаи умумӣ*, шаклҳои ташкили машғулиятхои педагогикаи умумиро;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст,бояд: ***донад*** - категорияҳои педагогикаи умумӣ; методологияи педагогикаи умумӣ; методика ва мантиқи раванди педагогӣ; мақсад ва мундариҷаи т ҳсилот; омилҳои тараққиёти шахсият; сохтори ташкили фаъолияти таълим; консепсияи милли тарбия; ақидаҳои динию фалсавӣ оид ба мақсади тарбия ва таҳсилот дар ҷомеа; принсипҳои фалсавии тарбия; менеджмент дар таҳсилот; махсусиятҳои тарбияи оилавӣ. ***Тавонад*** истифодаи ташкили корҳои мустақилона; малакаю маҳорати конспектнависӣ; маҳорати дарки маълумоти таълимӣ; усулҳои татбиқи таҳқиқотҳои педагогии муосир ***Аз худ намоянд:*** - малака ва маҳорати муошират ва истифодаи васеъ дар рафти дарсҳо; - малакаи истифодаи амалии методҳои муосир дар рафти таълими; - ташкили худомӯзӣ ва худтакмилдиҳӣ миёни муҳассилин.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- таърихи пайдоиши мухтасари фани педагогика - мафҳумҳои асосии илми педагогика - соҳаҳо ва ҷараёнҳои илми педагогика, алоқаи он бо илмҳои дигар

	- қонуниятҳои раванди педагогӣ -методология ва методҳои тадқиқоти педагогӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.1.7. Идоракунии системаи таҳсилоти томактабӣ

Тавсифимухтасарифан	Идоракунии системаи таҳсилоти томактабӣ яке аз фанҳои таълимии асосӣ барои тайёр намудани мутахассисони ояндаи соҳаи омӯзгори пешбинӣ шудааст. Аз худ кардани фан донишҷӯёнро бо паҳлӯҳои асосии идоракунии ин система,дар мкассисаҳои томактабӣ ва методҳои роҳбари ва мундариҷаи кори роҳбари дар муассиса риояи қонуни ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи масъулияти падару модар ва корҳои идоракунӣ шинос менамояд.
Намуди машғулиятҳо	Назариявӣ (лексионӣ), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор (КМРО), кори мустақилонаи донишҷӯ (КМД)
Забонитаълим	Тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯзимниазхуднамоиифаннимаз курташаккулбоядёбанд	- салоҳияти методии донишҷӯён ташаккул дода мешавад; -мафҳумҳои асосии предмети идоракунии системаи таҳсилоти томактабӣ, вазифаи курси мазкур, алоқаи идоракуни системаи таҳсилоти томактабӣ бо фанҳои дигарро; -принсипҳои идоракунии системаи таҳсилоти томактабӣ, таълими идоракунии система, шаклҳои ташкили машғулиятхои идоракунии системаи таҳсилотӣ томактабиро;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст,бояд: ***донад*** - методӣ идоракунии системаи таҳсилоти томактабӣ; методологияи идоракунии системаи таҳсилоти томактабӣ; методика ва психологияи раванди идоракунӣ; мақсад ва мундариҷаи идоракунии система; сохтори ташкили фаъолияти идоракунии система; принсипҳои асосии идоракунӣ; менеджмент дар таҳсилот; махсусиятҳои тарзи идоракунӣ. ***Тавонад*** истифодаи ташкили корҳои мустақилона; малакаю маҳорати конспектнависӣ;

	маҳорати дарки маълумоти таълимӣ; усулҳои татбиқи таҳқиқотҳои педагогии муосир ***Аз худ намоянд:*** - малака ва маҳорати муошират ва истифодаи васеъ дар рафти дарсҳо; - малакаи истифодаи амалии методҳои муосир дар рафти таълими; - ташкили худомӯзӣ ва худтакмилдиҳӣ миёни муҳассилин.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- таърихи пайдоиши мухтасари фани идоракунии системаи таҳсилоти томактабӣ - мафҳумҳои асосии илми идоракунии система - соҳаҳо ва ҷараёнҳои илми идоракунии система таҳсилоти томактабӣ, алоқаи он бо илмҳои дигар - қонуниятҳои раванди идоракунӣ -методология ва методҳои тадқиқоти идоракунӣ системаи таҳсилоти томактабӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.1.8. Методикаи таълими забони русӣ

Тавсифи мухтасари фан	**Методикаи таълими забони русӣ** - курси методикаи таълими забони русӣ яке аз фанҳои умумикасбӣ ба шумор рафта, дар тайёр намудани омӯзгорони баландихтисоси забони хориҷӣ барои мактабҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, касбӣ ва махсус саҳми арзанда мегузорад. Дар таълими фанни « Методикаи таълими забони русӣ» ба масъалаҳои актуалии роҳу усулҳои таълими фанни забони русӣ диққати махсус дода шудааст. Ҳадафи асосии фан тайёр намудани мутахассисони касбӣ дар факултетҳои забони русӣ мебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	Ҳадафи асосии курси методикаи таълими забони русӣ ба он равона карда шудааст, ки тавассути машғулиятҳои назарию амалӣ, корҳои мустақилона ва ташкили таҷрибаомӯзӣ дар мактабҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва махсус, коллеҷу гимназияҳо донишҷӯён ба касби омӯзгорӣ аз ҳама ҷиҳат тайёр карда шаванд ва салоҳияти касбии онҳо ташаккул дода шавад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯёне, ки фанни мазкурро азхуд кардаанд, бояд: ***Донанд*** -тарзи дурусти истифодаи методҳои таълимро, ки ба робитаи касбӣ хос мебошанд; - ҳадди кифоя азбар намудани усулҳои гуногуни таълимро; - тарзу усулҳои асосии дарс доданро; - тарзу усулҳои муосири таълимро бо истифодаи воситаи

	техникӣ. *б) тавонанд:* -донишҷӯ бояд дар рафти гузаштан аз таҷрибаомӯзӣ донишҳои гирифтаи худро дар амал татбиқ карда тавонад;. -таҳсилоти бонизомро мутобиқи талаботи стандарти таҳсилот ва барномаҳои таҳсилотӣ ба нақша гирифта тавонад; - рафтори худро ҳамчун омӯзгор таҳлил ва баҳодиҳӣ карда тавонад; - имкониятҳои муҳити таҳсилоти муосирро ба ҳисоб мегирад; - назарияҳои гуногунро дар раванди таълим ба кор мебарад; - салоҳиятҳо ва талаботро дар бобати худтакмилдиҳӣ таҳлил карда тавонад. *в) аз худ намоянд:* - луғату истилоҳоти фанро; - номгӯи маводҳоеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии ин фанро. *г) малака пайдо кунанд:* - қобилияти таҳлилнамоиро аз худ намоянд; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда тавонанд; - бо ҳамтоёни худ барои ҳамкорӣ кардан омода шаванд. - тарзу роҳҳои қабул, ҳифз ва коркарди маълумотҳо (иттилоот)-ро аз худ намоянд ва бо компютер ҳамчун воситаи идоракунии иттилоот кор карда тавонанд; - барои гирифтани иттилоот аз шабакаҳои глобалии интернетӣ кор кардан қобилият дошта бошанд. - аз санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ истифода бурданро омӯзанд; - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи заруриро бароранд; - истифодаи компютер, проектор ва дар шабакаи интернет кор карда тавонанд.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	-Методикаи таълими забони хориҷӣ ҳамчун фанни таълимӣ - Объект ва предмети омӯзиши фанни методикаи таълими забони хориҷӣ - Методҳои тадқиқотии методикаи таълими забони хориҷӣ - Мақсад ва вазифаҳои таълими забони хориҷӣ - Мақсади муоширатии таълими забони хориҷӣ - Мундариҷаи таълими забони хориҷӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, таблитса, ангора ва овезаҳо
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Натиҷаи иҷрои саволу супоришҳо, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ-комютерӣ), шифоҳӣ, хаттӣ

2.1.9. Асосҳои назариявӣ ва методикаи инкишофи ҷисми кӯдак

Тавсифи мухтасари фан	Дар таълими фанни методикаи «Асосҳои назариявӣ ва инкишофи нутқи кӯдак» ба масъалаҳои актуалии роҳу усулҳои таълими фанни инкишофи нутқ диққати махсус дода шудааст. Ҳадафи асосии фан тайёр намудани мутахассисони касбӣ дар шуъбаи фосилавии таҳсилоти томактабӣ мебошад. Дар барнома метод ва усулҳои таълими методикаи «Хониши ифоданок ва инкишофи нутқи кӯдак»усулҳои муосири таълим, аз ҷумла усули фаъоли таълим (усули интерактивӣ) ва истифодаи он дар машғулиятҳои санъати тасвирӣ, суробсозӣ таълими фан ба назар гирифта шудааст. Мазмуну мундариҷаи барнома дар асоси татқиқотҳои илмии ба сомон расидаи соҳа ва таҷрибаи илмию амалии макотиби олию миёна сохта шуда, дар заминаи талаботҳои муосири маърифатӣ педагогӣ таҳия гардидааст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	• фаҳмиши амиқ, моҳияти дақиқи усулҳои таълим; • мантиқан дуруст ба роҳ мондани истифодаи усулҳои таълим; • Ҷудо намудани ҷанбаҳои асосӣ, маънидод, исбот ва таҳлилҳо; • омӯхтани мавод дар бораи муҳимтарин усулҳои муосири таълим; • тайёрӣ ба машғулиятҳои аудиторӣ ва амалӣ; • омодагӣ ба таҷрибаомӯзӣва кори мустақилона таҳти роҳнамоии омӯзгор (КМДРО); • таҳия намудани рефератҳо, маърӯзаҳо, гузориш ва презентатсияҳо; • иҷрои супоришҳои эҷодӣ
Натиҷаҳоитаълиме, киазтадрисифанбадастмеоянд	Донишҷӯёне, ки фанни мазкурро аз худ кардаанд, бояд: ***Донанд*** -тарзи дурусти истифодаи методҳои таълимро, кибаробитаи касбӣ хос мебошанд; - ҳадди кифоя аз бар намудани усулҳои гуногуни таълимро; - тарзу усулҳои асосии дарс доданро; - тарзу усулҳоимуосири таълимро бо истифодаи воситаи техникӣ. ***б) тавонанд:*** - маҳорату малакаи дарс доданро; - маҳорати муносибати фардӣ бо ҳар як хонандаро; - ба таври кофӣ донистани роҳу усулҳои фаҳмондадиҳиро; - фаҳмиши дурусти масъалагузориро. ***в) аз худ намоянд:*** - моҳияти фанро; - номгӯи маводҳоеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии ин фанро. ***г) малака пайдо кунанд:***

	- қобилияти таҳлил намоиро аз худ намоянд; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда тавонанд; - бо ҳамтоёни худ ба рои ҳамкорӣ кардан омода шаванд. - тарзу роҳҳоиқабул, ҳифзвакоркардимаълумотҳо (иттилоот)-ро азхуд намоянд ва бо компютер ҳамчун воситаи идоракунии иттилоо коркарда тавонанд; - барои гирифтани иттилоот аз шабакаҳои глобалии интернетӣ коркардан қобилият дошта бошанд. - аз санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ истифода бурданро омӯзанд; - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи заруриро бароранд; - истифодаи компютер, проектор ва дар шабакаи интернет кор карда тавонанд.
Номгӯибоб/мавзӯъҳоифан	• Усули таълими фанни методикаи «Хониши ифоданок ва инкишофи нутқи кӯдак» ва асосҳои назариявии он • Аз таърихи таълими адабиёти тоҷик • Методҳои таълими инкишофи нутқ ва таснифоти онҳо • Роҳу усулҳои таҳлил ва тафсири осори бадеӣ • Таълими нақшоварӣ, наклнамоӣ, • Таълими сабк ва методҳои жанри адабӣ • Тарзу усули гузаронидани корҳои мустақилона
Васоити таълимӣватаъминотитехникиифан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаиэлектронӣ, таблитса, ангора ва овезаҳо
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Натиҷаииҷрои саволу супоришҳо, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаиниҳоиитаълими фан	Имтиҳон (тестӣ-комютерӣ), шифоҳӣ, хаттӣ

2.1.10. Назария ва методикаи таълими суруд ва мусиқӣ

Тавсифи мухтасари фан	Фанни **«Назария ва методикаи таълими суруд ва мусиқӣ»** барои тайёр кардани мутахассисони ояндаи соҳаи омӯзгорӣ, махсусан, омӯзгорони синфҳои ибтидоии муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, инчунин мушовирони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ, омӯзгорони марказҳои рушди кӯдакон пешбинӣ шудааст. Инчунин тарзи бо хонандагон муносибати дуруст барқарор кардан, дар онҳо шавқу ҳаваси мусиқишиносиро бедор кардан ва инкишоф додани ҳисси зебоипарастӣ ва сурудхонии онҳо мусоидат менамояд. Таълим ва омӯзиши фанни **«Назария ва методикаи талими суруд ва мусиқӣ»** вазифадор аст, ки донишҳои тахассусии донишҷӯёнро тамоили касбӣ диҳад. Омӯзиши фан ба ташаккули салоҳияти касбии омӯзгорон ва мушовирони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ мусоидат карда, шогирдонро дар давраи фаъолияти мустақилонаи кори эҷодии омӯзгорӣ аз нигоҳи баҳогузории объективӣ мусаллаҳ менамояд. Раванди таълими фан дар шаклҳои лексияҳо, машғулиятҳои амалӣ, иҷрои корҳои мустақилона навиштани корҳои курсӣ, рефератҳо, рисолаи хатм, тақризҳо ва ғайра амалӣ мегардад. Донишҷӯён тавассути лексияҳо донишҳои назариявии худро

	мукаммал менамоянд ва тадриҷан ба таҳлили мустақилонаи баҳогузорӣ омода мешаванд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- дарку фаҳмиши амиқ ва моҳияти суруду мусиқӣ ва усулҳои таълими суруду мусиқӣ дар синфҳои ибтидоӣ; - мантиқан дуруст ба роҳ мондани раванди таълими суруду мусиқӣ; - маҳорату малакаҳои дарки овоз, мусиқӣ ва сарфаҳм рафтан ба мафҳумҳои асосии соҳаи мусиқӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	**Донишҷӯе, ки фанни мазкурро азхуд кардаанд, бояд:** **а) бояд донанд:** - мафҳумҳои асосии фанни «Назария ва методикаи таълими суруду мусиқӣ», вазифаи курси мазкур, алоқаи «Назария ва методикаи таълими суруду мусиқӣ» бо фанҳои дигарро; - принсипҳои таълими «Назария ва методикаи таълими суруду мусиқӣ», шаклҳои ташкили машғулиятхои «Назария ва методикаи таълими суруду мусиқӣ»-ро; - усулҳои баррасии шаклҳои дигари кор – тарзи истифодаи барномаи таълим ва китобҳои дарсии «Назария ва методикаи таълими суруду мусиқӣ», аёният, технологияи муосири информатсиониро ҳангоми таълими суруду мусиқӣ; - шаклҳои тартиб кардан ва мавридҳои истифода қарор додани таблитсаҳо презентатсияҳо ва дигар воситаҳои аёнӣ дар дарсҳои суруду мусиқӣ дар синфҳои ибтидоӣ; - дар бораи роҳу усулҳои гуногуни ба хонандагони хурдсол таълим додани суруду мусиқӣ. **б) бояд тавонанд:** - донишҳои назариявии худро дар амал тадбиқ намуданро; - роҳу сулҳои ташкилу гузаронидани дарсро; - истифодаи методҳои гуногуни таълими суруду мусиқиро; - тартиб додан, таҳлил намудан ва истифода бурдани воситаҳои аёниро вобаста ба мавзӯи дарс; - баҳогузорӣ ба дониш, маҳорат ва малакаҳои дарку сурудани мусиқиро; **в) аз худ намоянд:** - мафҳум ва истилоҳоти фанни мазкурро; - мавзӯъҳои дарсӣ ва берун аз дарсии ин фанро; - масъалаҳои мубрам ва асосии фанро. **г) малака пайдо намоянд:** - дарки суруду мусиқӣ; - мустақилона дарс додан; - таҳия намудани нақшаҳои равандаи таълим; - истифодаи асбобҳои мусиқӣ.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	• Мақсад ва вазифаҳои омӯзиши фанни таълимӣ. • Мафҳумҳои асосии фанни таълимӣ. • Сохтори дарси муосири суруду мусиқӣ. • Таҳлил ва баҳогузорӣ ба маҳорату малакаҳои хонандагон. • Таҳлил ва баҳогузории дарси суруду мусиқӣ.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии	Маводҳои таълимӣ, асбобҳои мусиқӣ (рубоб, фортопиано), компютер, проектор, тахтаи электронӣ.

фан	
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Натиҷаи иҷрои саволу супоришҳо, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ-комютерӣ), шифоҳӣ, хаттӣ

2.1.12. Физиологияи синнусолӣ ва гигиенаи мактабӣ

Тавсифи мухтасари фан	Физиологияи синнусолӣ қонуниятҳои ташаккул ва инкишофи вазифаҳои физиологии организмро дар давоми тамоми умр аз бордоршавӣ то охири умр меомӯзад. Физиологияи синну сол дар инкишофи индивидуалӣ ва ё онтогенез (онто – ягона, генезис – инкишоф)-итаҳаввуливазифаҳоро меомӯзад, муносибатҳои мутақобилаи ҷараёнҳои физиологӣ ва иртиботи сабаби байни онҳоро ошкор мекунад. Ба вазифаи гигиенаи мактабӣ,пеш аз ҳама, омӯзиши шароити ҳаёт, меҳнат, истироҳати одамон барои нигоҳ доштан, мустаҳкам намудани саломатӣ, ҳифз намудан аз бемориҳои гуногун дохил мешавад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ,
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯён зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбад, инҳоянд:	- қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунад; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад; - бо ҳамтоёни худ барои ҳамкорӣ кардан омода аст; - тарзу роҳҳои қабул, ҳифз ва коркарди маълумотҳо (иттилоот)-ро аз худ кардааст ва бо компютер ҳамчун ба воситаи идоракунии иттилоот кор карда метавонад;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми омӯзиши фанни мазкур вазифа гузошта мешавад, ки донишҷӯён бояд чунин салоҳиятҳои касбиро соҳиб шавад: а) **Бояд донанд:** -аҳамияти шахсӣ (фардӣ) ва иҷтимоии касби худро дуруст дарк намояд; - вазифаҳои фанҳои анатомия, физиология ва гигиенаи инсонро донад; - даврaҳои асосии инкишофи бадани одам; - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои системаи асаб, нафаскаши, ихроҷ, ҳазми хурок, мубодилаи моддаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохили, хун, дил ва рагҳоро донад; - истифодаи маълумотҳо дар тиб, - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои скелет ва мушакҳоро донад; - гигиенаи истеъмоли ғизои мактаббачгон;

	- талаботи гигиени ба ҷойгиршавии замин, мактаб ва нуқтаҳои санитари - техники дар он; **б)Бояд тавонанд:** - ассимилятсия ва диссимилятсияро фарқ карда тавонад; - дар ҳаёт ба қойдаҳои гигиении либос ва пойафзол риоя карда тавонад; - оид ба сохт, функсия ва гигиенаи узвҳои сомеа, мувозинат,ҳиссиёти мушак, ломиса, шомма маълумот дода тавонад; - оид ба сохт, функсияҳои узвҳои дохили; дил, шушҳо, гурдаҳо, меъда, рӯдаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохили ва мағзи сар маълумот дода тавонад; **в) Аз худ намоянд:** - луғати истилохи фанни мазкурро; - номгуи мақолаҳоеро, ки доир ба анатомия ва физиология нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз анатомия ва физиология таҳия шудааст;
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- Мақсад ва вазифаҳои фанни анатомия ва физиологияи синну солӣ вагигиенаи мактаби. - Давраҳои асосии инкишофи анатомия, физиологияи синну сол ва гигиенаи мактабӣ. - Қонунҳои умумии сабзиш ва инкишофи организми кӯдакон ва наврасон. Қонунҳои умумии сабзиш ва инкишофи организми кӯдакон ва наврасон. - Организм воҳиди ҷудонашаванда аст. Зинҳои ташакули организми зинда. - Таъсири шароити ҳайёт, қаду қомат ва инкишофи антропометрӣ барои муайянкунии ченаки либосҳо, пойафзол, таҷҳизоти таълимӣ, варзишии лозима барои хонандагони сину соли гуногун.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	ТИК, синфхонаи мултимеди
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ-компютерӣ)

2.1.13. Таълими забони русӣ дар муассисаҳои томактабӣ

Тавсифи мухтасари фан	**Таълими забони русӣ дар муассисаҳои томактабӣ** - яке аз фанҳои умумикасбӣ ба шумор рафта, дар тайёр намудани омӯзгорони баландихтисоси забони хориҷӣ барои мактабҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, касбӣ ва махсус саҳми арзанда мегузорад. Дар таълими фанни «Таълими забони русӣ дар муассисаҳои томактабӣ » ба масъалаҳои актуалии роҳу усулҳои таълими фанни забони русӣ диққати махсус дода шудааст. Ҳадафи асосии фан тайёр намудани мутахассисони касбӣ дар факултетҳои забони русӣ

	мебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	Ҳадафи асосии курси методикаи таълими забони русӣ ба он равона карда шудааст, ки тавассути машғулиятҳои назарию амалӣ, корҳои мустақилона ва ташкили таҷрибаомӯзӣ дар мактабҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва махсус, коллеҷу гимназияҳо донишҷӯён ба касби омӯзгорӣ аз ҳама ҷиҳат тайёр карда шаванд ва салоҳияти касбии онҳо ташаккул дода шавад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯёне, ки фанни мазкурро азхуд кардаанд, бояд: ***Донанд*** -тарзи дурусти истифодаи методҳои таълимро, ки ба робитаи касбӣ хос мебошанд; - ҳадди кифоя азбар намудани усулҳои гуногуни таълимро; - тарзу усулҳои асосии дарс доданро; - тарзу усулҳои муосири таълимро бо истифодаи воситаи техникӣ. ***б) тавонанд:*** -донишҷӯ бояд дар рафти гузаштан аз таҷрибаомӯзӣ донишҳои гирифтаи худро дар амал татбиқ карда тавонад;. -таҳсилоти бонизомро мутобиқи талаботи стандарти таҳсилот ва барномаҳои таҳсилотӣ ба нақша гирифта тавонад; - рафтори худро ҳамчун омӯзгор таҳлил ва баҳодиҳӣ карда тавонад; - имкониятҳои муҳити таҳсилоти муосирро ба ҳисоб мегирад; - назарияҳои гуногунро дар раванди таълим ба кор мебарад; - салоҳиятҳо ва талаботро дар бобати худтакмилдиҳӣ таҳлил карда тавонад. ***в) аз худ намоянд:*** - луғату истилоҳоти фанро; - номгӯи маводҳоеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии ин фанро. ***г) малака пайдо кунанд:*** - қобилияти таҳлилнамоиро аз худ намоянд; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда тавонанд; - бо ҳамтоёни худ барои ҳамкорӣ кардан омода шаванд. - тарзу роҳҳои қабул, ҳифз ва коркарди маълумотҳо (иттилоот)-ро аз худ намоянд ва бо компютер ҳамчун воситаи идоракунии иттилоот кор карда тавонанд; - барои гирифтани иттилоот аз шабакаҳои глобалии интернетӣ кор кардан қобилият дошта бошанд. - аз санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ истифода бурданро омӯзанд; - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи заруриро бароранд; - истифодаи компютер, проектор ва дар шабакаи интернет кор карда тавонанд.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	-Методикаи таълими забони хориҷӣ ҳамчун фанни таълимӣ - Объект ва предмети омӯзиши фанни методикаи таълими забони хориҷӣ

	- Методҳои тадқиқотии методикаи таълими забони хориҷӣ - Мақсад ва вазифаҳои таълими забони хориҷӣ - Мақсади муоширатии таълими забони хориҷӣ - Мундариҷаи таълими забони хориҷӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, таблитса, ангора ва овезаҳо
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Натиҷаи иҷрои саволу супоришҳо, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ-комютерӣ), шифоҳӣ, хаттӣ

2.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

2.2.1. Амалияи нутқи шифоҳӣ ва хаттии забони русӣ

Тавсифи мухтасари фан	Барои омузиши забони русӣ чор маҳоратро аз худ намудан зарур аст: суҳбат кардан, навиштан, шунидан ва хондан. Аз ин чор маҳорат маҳоратҳои гуфторӣ ва навишторӣ аҳамияти бештар дорад. Зеро он чизе ки дар гуфтор истифода мешавад дар навиштан истифода намешавад ва баръакс.
Намуди машғулиятҳо	Амалӣ, КМРО, КМД
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- озодона суҳбат намудан, фаҳмидани сухани шахси муқобил, ҷобаҷогузории дурусти калимаҳо аз ҷиҳати грамматикӣ ва аз худ намудани замонҳои феълӣ - дуруст навиштан ва дарки фарқияти навишторӣ аз хониши калима. -
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Дар раванди тадриси фанни “асосҳои нутқи шифоҳӣ ва навиштории забони русӣ” чунин натиҷаҳо ба даст меоянд: Дар раванди таълим донишҷӯ маҳоратҳои чоргонаи забонро аз худ менамояд. Ин маҳоратҳо имконият фароҳам меорад, ки донишҷӯ бо соҳибзабонон озодона суҳбат намояд. Маҳоратҳои чоргонаи забони русӣ аз ин қабиланд: хондан, шунидан, навиштан ва суҳбат кардан. - **Маҳорати хондан:** меъёри аз худ намудани ин маҳорат дар он зоҳир мегардад, ки донишҷӯ матнҳои русиро дуруст хонад ва маънои онҳоро дарк намояд. Дар натиҷаи аз худ намудани ин маҳорат донишҷӯён метавонанд ҳарфҳо ва калимаҳоро бо задаҳояшон дуруст талаффуз кунанд. - **Маҳорати шунидан:** меъёри аз худ намудани ин маҳорат дар он зоҳир мегардад, ки донишҷӯ он чизеро

	ки бо забони русӣ гуфта мешавад дарк намояд. Ҳадафи аз худ намудани ин маҳорат ин аст, ки донишҷӯ ном ва овозҳои ҳарфҳои забони русиро бо фарқиятҳои онҳо шиносад. Махсусан ҳарфҳое, ки эквиваленти он дар забони тоҷикӣ вуҷуд надорад, масалан “th” (that, think). Барои аз худ намудани ин маҳорат нахуст муаллим ҳарф ва калимаҳоро мехонад ва аз донишҷӯён талаб мекунад, ки ба ин калимаҳо нигоҳ кунанд, то ин ки гушҳояшон одат кунад. Сипас аз донишҷӯён талаб мекунад, ки баъди ӯ такрор кунанд. - **Маҳорати навиштан:** меъёри аз худ намудани ин маҳорат дар он зоҳир мегардад, ки донишҷӯ тавонад дуруст нависад, то ин ки соҳибзабонон навиштаи ӯро дуруст хонда тавонанд. Дар натиҷаи аз худ намудани ин маҳорат донишҷӯ метавонад фарқияти навиштории калимаро аз хониши он дарк намояд. Барои аз худ намудани ин маҳорат донишҷӯ нахуст аз навиштани калимаҳое оғоз мекунад, ки ӯро иҳота намудаанд, масалан: хона, падар, модар, бародар, донишгоҳ, китоб дафтар ва ғ. - **Маҳорати сӯҳбат кардан:** меъёри аз худ намудани ин маҳорат дар он зоҳир мегардад, ки донишҷӯ тавонад бо соҳибзамонон озодона суҳбат намояд. Дар натиҷаи аз худ намудани ин маҳорат донишҷӯ метавонад се маҳорати дар боло зикргардидаро амалан истифода намояд. Барои аз худ намудани ин маҳорат донишҷӯ нахуст дар бораи худ, оила, дустон, синну сол, ҳаҷм, ранг ва ғ. нақл карданро ёд мегирад. ҳамчунин дар ин раванд донишҷӯ аз руи қоида пайдарпай омадани аъзоҳои ҷумларо ёд мегирад.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- маълумоти умумӣ дар бораи забони русӣ - алифбои забони русӣ - фонетика - мо забони хориҷӣ меомузем - рӯзи кории муҳандис - дусти ман духтури кудакона аст - охири ҳафтаи ман - оилаи дусти ман - хонаи хоҳари ман
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.2.2. Фонетикаи амалӣ

Тавсифи мухтасари фан	Фонетикаи амалӣ барои тайёр намудани мутахасисони ояндаи соҳаи омӯзгорӣ ва таҷумонӣ пешбинӣ шудааст.

	Фанни «Фонетикаи амалӣ» ба гурӯҳи фанҳои ҳатмии бахши фанҳои тахассусӣ дохил мешавад.
Намуди машғулиятҳо	Амалӣ, КМРО, КМД
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, русӣ
Салолиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд меёбанд	- фаҳмиши амиқи моҳияти дақиқи забономӯзӣ; - мантиқан коркарди иттилоот бо забони русӣ; - ҷудо намудани ҷанбаҳои асосии маънидор бо исбот ва таҳлилҳо; - маҳорати ҷудо кардани иттилооти фоиданоки илмӣ-техникӣ аз китобхонаи электронӣ, шабакаи Интернет - қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунад; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад; - бо ҳамтоёни худ барои ҳамкорӣ кардан омода аст; - тарзу роҳҳои қабул, ҳифз ва коркарди маълумотҳо (иттилоот)-ро аз худ кардааст ва бо компютер ҳамчун ба воситаи идоракунии иттилоот кор карда метавонад; - барои гирифтани иттилоот аз шабакаҳои глобалии интернетӣ кор кардан қобилият дорад; - аз санадҳои меъёрӣ- ҳуқуқӣ истифода бурданро омӯхтааст; - аҳамияти иҷтимоии касби ояндаи худро медонад ва барои татбиқи фаъолияти касбӣ ҳавасманд аст.
Натиҷаҳоитаълиме, киазтадрисифанбадастмеоянд	Дар натиҷаи омӯзиши фанни «Фонетикаи амалии забони русӣ» донишҷӯён бояд аз уҳдаи талаффузи дурусти ҳарфҳо , калимаҳо бароянд, қоида ва меъёрҳои нутқи шифоҳии забони русӣ, инчунин дар нутқи гуфтугӯии забони русӣ малака пайдо намоянд; ба стратегияи қабул, таҳлил ва таҳияи матнҳои шифоҳӣ ва хаттӣ соҳиб шаванд; усулҳои кори мустақилонаро бо маводҳои лексикӣ, грамматикӣ, фонетикӣ бо истифодаи адабиёти илмӣ, методӣ ва таълимӣ дониста, дар сатҳи касбӣ забони анлисиро донанд. Низом ва сохтори забон ва воҳидҳои забонӣ, маводи луғавӣ ва грамматикии мавзӯъҳои омӯхташаванда, рушди малакаю маҳорати қабул, ҳифз ва дар хотир нигоҳдории маводҳои овозӣ, тафовути забон аз шаклҳои дигари мушоират, хусусиятҳои умумии забони инсон, моҳият ва табиати забон, қонуниятҳои инкишофи забонро аз бар намоянд. Ҳадафи асосии курси фонетикаи амалии забони русӣ ба он равона карда шудааст, ки тавассути машғулиятҳои назарию амалӣ ва корҳои мустақилона донишҷӯён доир ба қонуниятҳои асосии ташакулёбии забони русӣ тасаввурот пайдо намуда, савияи дониши русии донишҷӯёнро бойю ғанӣ мегардад ва хамзамон шавқу ҳаваси донишҷӯён нисбати фанни забонҳои хориҷӣ бедор карда шавад. - омӯхтани ибораю калимаҳо, ташаккули малакаҳои гуфтугӯи шифоҳӣ ва имлои хаттӣ; - омӯзондани мавзӯъоти матнҳои мухталиф аз он ҷумла сиёсӣ, фарҳангӣ, иқтисодӣ ва амсоли инҳо;

	- шинос намудани тарз ва усули хониш, ки дар заминаи матнҳои гуногун бо дарбаргирии овоз ва ҳарфҳои забони русиро қоидаи хониш тасвиф мекунад.
Номгӯибоб/мавзӯъҳоифан	- алифбои забони русӣ - фонетика чист - Фонема чист - Хичо чист - Асемилясия ва хелхои он - зада -оҳанг
Васоити таълимӣватаъминотитехникиифан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаиэлектронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳоитестӣ, суҳбатиинфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаиниҳоиитаълими фан	Имтиҳон (тестӣкомютерӣ)

2.2.3. Фонетикаи назариявии забони русӣ

Тавсифи мухтасари фан	Фонетикаи назариявӣ барои тайёр намудани мутахасисони ояндаи соҳаи омӯзгорӣ ва таҷумонӣ пешбинӣ шудааст. Фанни «Фонетикаи назариявӣ» ба гурӯҳи фанҳои ҳатмии бахши фанҳои тахассусӣ дохил мешавад.
Намуди машғулиятҳо	Амалӣ, КМРО, КМД
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, русӣ
Салолиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд меёбанд	- фаҳмиши амиқи моҳияти дақиқи забономӯзӣ; - мантиқан коркарди иттилоот бо забони русӣ; - ҷудо намудани ҷанбаҳои асосии маънидор бо исбот ва таҳлилҳо; - маҳорати ҷудо кардани иттилооти фоиданоки илмӣ-техникӣ аз китобхонаи электронӣ, шабакаи Интернет - қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунад; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад; - бо ҳамтоёни худ барои ҳамкорӣ кардан омода аст; - тарзу роҳҳои қабул, ҳифз ва коркарди маълумотҳо (иттилоот)-ро аз худ кардааст ва бо компютер ҳамчун ба воситаи идоракунии иттилоот кор карда метавонад; - барои гирифтани иттилоот аз шабакаҳои глобалии интернетӣ кор кардан қобилият дорад; - аз санадҳои меъёрӣ- ҳуқуқӣ истифода бурданро омӯхтааст; - аҳамияти иҷтимоии касби ояндаи худро медонад ва барои татбиқи фаъолияти касбӣ ҳавасманд аст.
Натиҷаҳоитаълиме, киазтадрисифанбадастмеоянд	Дар натиҷаи омӯзиши фанни «Фонетикаи назариявии забони русӣ» донишҷӯён бояд аз уҳдаи

	талаффузи дурусти ҳарфҳо , калимаҳо бароянд, қоида ва меъёрҳои нутқи шифоҳии забони русӣ, инчунин дар нутқи гуфтугӯии забони русӣ малака пайдо намоянд; ба стратегияи қабул, таҳлил ва таҳияи матнҳои шифоҳӣ ва хаттӣ соҳиб шаванд; усулҳои кори мустақилонаро бо маводҳои лексикӣ, грамматикӣ, фонетикӣ бо истифодаи адабиёти илмӣ, методӣ ва таълимӣ дониста, дар сатҳи касбӣ забони анлисиро донанд. Низом ва сохтори забон ва воҳидҳои забонӣ, маводи луғавӣ ва грамматикии мавзӯъҳои омӯхташаванда, рушди малакаю маҳорати қабул, ҳифз ва дар хотир нигоҳдории маводҳои овозӣ, тафовути забон аз шаклҳои дигари мушоират, хусусиятҳои умумии забони инсон, моҳият ва табиати забон, қонуниятҳои инкишофи забонро аз бар намоянд. Ҳадафи асосии курси фонетикаи назариявии забони русӣ ба он равона карда шудааст, ки тавассути машғулиятҳои назарию амалӣ ва корҳои мустақилона донишҷӯён доир ба қонуниятҳои асосии ташакулёбии забони русӣ тасаввурот пайдо намуда, савияи дониши русии донишҷӯёнро бойю ғанӣ мегардад ва хамзамон шавқу ҳаваси донишҷӯён нисбати фанни забонҳои хориҷӣ бедор карда шавад. - омӯхтани ибораю калимаҳо, ташаккули малакаҳои гуфтугӯи шифоҳӣ ва имлои хаттӣ; - омӯзондани мавзӯъоти матнҳои мухталиф аз он ҷумла сиёсӣ, фарҳангӣ, иқтисодӣ ва амсоли инҳо; - шинос намудани тарз ва усули хониш, ки дар заминаи матнҳои гуногун бо дарбаргирии овоз ва ҳарфҳои забони русиро қоидаи хониш тасвиф мекунад.
Номгӯибоб/мавзӯъҳоифан	- алифбои забони русӣ - фонетика чист - Фонема чист - Хичо чист - Асемилясия ва хелхои он - зада -оҳанг
Васоити таълимӣватаъминотитехникиифан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаиэлектронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳоитестӣ, суҳбатиинфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаиниҳоиитаълими фан	Имтиҳон (тестӣкомютерӣ)

2.2.4. Грамматикаи амалии забони русӣ

Тавсифи мухтасари фан	Грамматикаи амалӣ- таҳлили морфологӣ ва синтаксисии ҷумлаҳои забони русӣ ва тоҷикӣ,кори мустақилонаи

	донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгори забони тоҷикӣ ва русӣ
Намуди машғулиятҳо	кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Забони русӣ, тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст бояд: Таҳлили морфологии ҷумлаҳо, ҳиссаҳои нутқ исм, сифат, феъл зарф, шумора, ҷонишин Таҳлили синтаксисӣ- ҷумла чист? Ҷумлаҳои сода, дутаркиба , нопурра, яктаркиба , мураккаб, бешахс Тарзи саволгузорӣ, саволҳои умумӣ ва ғайра.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯ бояд донад: Дар муқоиса пешниҳод намудани маълумот оид ба ҳиссаҳои нутқи забони русӣ, Маълумот додан дар бораи фикру ақидаҳои забоншиносон оид ба ҳиссаҳои нутқ Таҳлил намудани ҷумлаҳо дар рафти дарсҳои амалӣ Баррасӣ намудани масъалаҳое, ки мубрами илмӣ-забоншиносӣ
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Қисми грамматика ва падидаҳои лингвистии он 1. Грамматика ва калимасозӣ 2. Сохтори фонологӣ, лексикӣ ва парадигмаи забон 3. Сатҳи лингвистии он
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, айёниятҳои видеовизуалӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Тестҳои электронӣ, пурсиши шифоҳӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълимии фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ), пурсиши шифоҳӣ

2.2.5. Грамматикаи назариявӣ

Тавсифи мухтасари фан	Назарияи грамматика-фанне,ки масъалаҳои асосии морфологию синтаксисиро дар асоси забоншиносии муосир омӯхта мешавад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, машғулияти амалӣ ва КМДРО бо роҳбарии омӯзгори фанни забони русӣ
Забони таълим	Забони русӣ,
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	Мустақилона кор карда баровардани информатсияҳои илмӣ ва назариявӣ оид ба грамматика Муқоиса карда тавонистани падидаҳои грамматикаи

	забони русӣ ва забони модарӣ. Дониши назариявӣ аз фанни грамматика ва истифодаи он дар амал
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯ бояд донад: 1. Асоси сохтори грамматикаи забони русиро мутобиқи илми забоншиносии муосир 2. Қисми морфология ва синтаксист ва алоқамандии онҳо бо калимасозӣ 3. Масъалаҳои категорияи грамматикии ҳиссаҳои нутқ 4. Синтаксис ҳамчун як қисми грамматика, ки ҷумларо меомӯзад(ҷумлаҳои содда, мураккаб, ҷумлаҳои мураккаби пайваст ва тобеъ) ва аъзоҳои пайрави ҷумла
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Қисми грамматика ва падидаҳои лингвистии он 4. Грамматика ва калимасозӣ 5. Сохтори фонологӣ, лексикӣ ва парадигмаи забон 6. Сатҳи лингвистии он
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, айёниятҳои видеовизуалӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Тестҳои электронӣ, пурсиши шифоҳӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълимии фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ), пурсиши шифоҳӣ

2.2.6. Услубшиносии забони русӣ

Тавсифи мухтасари фан	Ин фан ба таҳлили воситаҳои таъсирбахши забон ва дигар василаҳое, ки бо ин мақсад истифода мешаванд сару кор дорад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, машғулияти амалӣ ва КМДО
Забони таълим	Забони русӣ, тоҷикӣ ва русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	1. Равшан сохтани характер ва таркиби дохилии чунин ҳаводиси забонӣ 2. Муайян кардани вазифаҳое, ки ин навъ воситаҳои забон аз рӯи мақсади гуфтор ва лаҳзаҳои нутқ иҷро мекунанд. 3. Дарк кардани принсипҳои интихоби воситаҳои муайяни забон дар ҳолати мавҷуд будани воҳидҳои ҳамтодори ифодаи фикр
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	онишҷӯу ки фанни мазкурро аз худ кардааст бояд донад: 1. таҳлили воситаҳои таъсирбахши забонро 2. зарурати омӯзиши услубшиносиро 3. вазифаи фанро 4. вобастагӣ услубшиносӣ бо дигар фанҳо ва вазифаҳои

	ҳар яке онҳоро 5. фарқияти навъҳои услубшиносӣ ва вазифаҳои онҳоро 6. муайян намудани вазоифи ин воситаҳои фасеҳ дар системаи умумии услубии ин ё он нависандаю шоир ё ҳуд равияи адабӣ 7. равшан сохтани робитаи байни ин воситаҳо дар мавриди истифодаи бевоситаи онҳо ва мундариҷаи ғоявии асари бадеӣ
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Услубиёти семасиологӣ: Гурӯҳи метафорӣ Гурӯҳи метонимӣ Гурӯҳи омехта Услубиёти лексикологӣ: Вожаҳои услубӣ сабки боло Вожаҳои услуби сабки паст. Услубиёти синтаксисӣ: Эллипс, сукут, созмони апакойну , зевгма, такрор, инверсия
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯҳбати инфиродӣ,
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълимии фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.2.7. Лексикологияи забони русӣ

Тавсифи мухтасари фан	Фанни омӯзиши калимаҳо, намудҳои калима, калимасозӣ
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, машғулияти амалӣ ва КМДРО
Забони таълим	Забони русӣ,
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	Тартиби морфологӣ ва маъноии калимаҳоро таҳлил кардан, маънои калимаҳоро бо таҳлили таркиби префикс-суффикси калима муайян кардан.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯ бояд донад: 5. фанни лексияро 6. морфема ва тартиби калимаи фонетикӣ 7. роҳҳои калимасозӣ, намудҳои калима 8. маънои калима бояд чунин бошад:таҳлили морфологӣ ва семастикии калима 9. маъноҳои калимаро бо роҳи таҳлили пасванду пешванди он муайян намояд.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	1. фанни лексикология 2. сохтори калимаи морфема 3. намудҳои калима (оддӣ, олӣ, қиёсӣ)

	4. роҳҳои калимасозӣ(суффиксӣ, композиторӣ, конверсия) 5. маънои калима(бисёрнамоӣ, омонимӣ, синонимӣ)
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, айёниятҳои забонӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Тестҳои электронӣ, пурсиши шифоҳӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълимии фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ),шифоҳӣ

2.2.8. Педагогикаи томактабӣ

Тавсифимухтасарифан	Педагогикаи умумӣ яке аз фанҳои таълимии асосӣ барои тайёр намудани мутахассисони ояндаи соҳаи омӯзгори пешбинӣ шудааст. Аз худ кардани фан донишҷӯёнро бо паҳлӯҳои асосии таълиму тарбияи хонандагон, методҳои таълиму тарбия, намудҳои дарс, шаклҳои дарс, мазмун ва мундариҷаи кори роҳбари синф, консепсияи миллии тарбия, қонуни ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи масъулияти падару модар ва корҳои мактабшиносӣ шинос менамояд.
Намуди машғулиятҳо	Назариявӣ (лексионӣ), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор (КМРО), кори мустақилонаи донишҷӯ (КМД)
Забонитаълим	тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯзимниазхуднамоиифаннимаз курташаккулбоядёбанд	- салоҳияти методии донишҷӯён ташаккул дода мешавад; -мафҳумҳои асосии предмети *педагогикаи умумӣ*, вазифаи курси мазкур, алоқаи *педагогикаи умумӣ* бо фанҳои дигарро; -принсипҳои таълим, таълими *педагогикаи умумӣ*, шаклҳои ташкили машғулиятхои педагогикаи умумиро;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст,бояд: ***донад*** - категорияҳои педагогикаи умумӣ; методологияи педагогикаи умумӣ; методика ва мантиқи раванди педагогӣ; мақсад ва мундариҷаи т ҳсилот; омилҳои тараққиёти шахсият; сохтори ташкили фаъолияти таълим; консепсияи милли тарбия; ақидаҳои динию фалсавӣ оид ба мақсади тарбия ва таҳсилот дар ҷомеа; принсипҳои фалсавии тарбия; менеджмент дар таҳсилот; махсусиятҳои тарбияи оилавӣ. ***Тавонад*** истифодаи ташкили корҳои мустақилона;

	малакаю маҳорати конспектнависӣ; маҳорати дарки маълумоти таълимӣ; усулҳои татбиқи таҳқиқотҳои педагогии муосир ***Аз худ намоянд:*** - малака ва маҳорати муошират ва истифодаи васеъ дар рафти дарсҳо; - малакаи истифодаи амалии методҳои муосир дар рафти таълими; - ташкили худомӯзӣ ва худтакмилдиҳӣ миёни муҳассилин.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- таърихи пайдоиши мухтасари фани педагогика - мафҳумҳои асосии илми педагогика - соҳаҳо ва ҷараёнҳои илми педагогика, алоқаи он бо илмҳои дигар - қонуниятҳои раванди педагогӣ -методология ва методҳои тадқиқоти педагогӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.2.9. Психологияи бачагона

Тавсифи мухтасари фан	Психологияи бачагона - як сохаи психологияи умуми буда, қонуниятхои инкишофи анатоми, физиологи психологи, хусусиятхои тағйирёбии синну сол, инчунин сахми фаъолиятхои пешбарандаи инкишофи психикиро дар зинахои гуногуни синнусоли муайян месозад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, узбекӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва психологӣ дарк кунад. -
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - донишҳои психологияи синнусолӣ; - роҳҳои дар амал татбиқ намудани усулҳои тадқиқи ҳодисаҳои психикӣ; - нақши донишҳои психологӣ дар ҳаёт ва фаъолият; - сохт кор ва нишонаҳои психика; - қонуниятҳои ташакули шахсият; ***Тавонад*** - қонуниятҳои умумии инкишофи психикиро дар

	фаъолияти хеш истифода барад; - истифода бурдани метод ва воситаҳои идрок дар раванди инкишофи ақлонӣ,баланд бардоштани савияи маърифатӣ; - ташаккул ва ифодагардонии афкор ва нуқтаи назари хеш дар раванди баҳсу мунозираҳои илмиву касбӣ; - истифода бурдани донишҳои психологӣ дар мазмунгардонии равия ва ҳодисаҳои гуногуни иҷтимоӣ; ***Аз худ намояд*** - малакаи ҳуҷуми зеҳнӣ; - малакаи суханронӣ; - малакаи идроки матнҳое ,ки моҳияти психологӣ доранд; - малакаи сӯҳбатнамоӣ;
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- таърихи психология - метод - фаъолият - психологияи бачагона - психологияи оммавӣ -
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.2.10. Асосҳои логопедия ва дефектология

Тавсифимухтасарифан	Асосои догопедия ва дефектология – роҳнамои инкишофи руҳӣ-ҷисмонии бачагони иллатдор, хусусият ва қонуниятҳои таълим ва коррексия (ислоҳкунӣ)- ро меомӯзад. Ҷиддияти ин масъала дар он аст, ки дар баробари насли солим, бачагони иллатҳои руҳию ҷисмонӣ дошта низ ба ҳаёти мустақилона бояд омода бошанд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забонитаълим	тоҷикӣ, русӣ, узбекӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯзимниазхуднамоиифаннимаз курташаккулбоядёбанд	-қобилиятитаҳлилнамоиро аз худ мекунад; -таҳқиқотиназариявӣватаҷрибавироистифода бурда метавонад; -аз санадҳоимеъёрӣ- ҳуқуқӣистифодабурданроомӯхтааст
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, **Бояддонанд:** -Мақсад, пайдоиш ва вазифаҳои фанни «Асосҳои логопедия ва дефектоогия»; - принсип, метод ва методологияи дефектология; -қонуният ва сохтори дефектология; -ақадаҳои мутафакиррон оид ба фаолият ва инкишофи

	кӯдакони нуқсондор; -машқҳои ислоҳ намудани нуқсонҳои нутқӣ ва ақлӣ; -нақш ва мақоми оила дар таълим ва тарбияи кӯдакони носолим; -шахсияти омӯзгори махсус дар замони муосир; ***Аз худ намоянд:*** - Луғату истиллоҳои фанни мазкурро; - номгӯи маводҳоеро, ки доир ба ин фан бахшида шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз барои ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии ин фанро; карда тавонанд. ***Малакапайдонамоянд:*** - мавзӯҳои гуногунро таҳлил карда хулосаҳои зарурӣ бароранд; - мустаҳкам намудани мавқеи фаъолияти кори педагогӣ дар шаҳру ноҳияҳо - истифода намуда тавонистани компютер, проектор ва интернет;\
Номгӯи боб/мавзӯъҳоифан	- Мақсад ва вазифаи омӯзиши фанни «Асосҳои логопедия ва дефектология» - Таърихи инкишофи омӯзиши фанни «Асосҳои логопедия ва дефектология» - Асосҳои методологияи дефектология, робитаи он бо илмҳои дигар - Инкишофи таълими «Асосоҳои логопедия ва дефектология» - Л.С. Выготский дар пешрафти илми дефектология
Васоититаълимӣватаъминотитехникиифан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳоиназоратиҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шаклиарзебиинатиҷаиниҳоиитаълимифан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.2.11. Ташаккули одитарин тасаввуротҳои математикӣ

Тавсифи мухтасари фан	Ташаккули одитарин тасаввуротҳои математикӣ -яке аз фанҳои калидӣ дар ҳамаи муассисаҳои таълимӣ ба ҳисоб меравад. Аз ин рӯ лозим меояд, ки ба таълими самараноки ин фан чӣ дар мактабҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва чи дар Донишгоҳ, коллеҷ ва ҳунаристонҳо аҳамияти махсус дода шавад. Ин курс қисми асосии математикаи элементариро дарбар мегирад ва барои васеътар ва чуқуртар омӯхтани маводи математикии ба муассисаи наздик ёрии амали мерасонад
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ,
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни	Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯён зимни азхуднамоии

азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	фанни мазкур ташаккул бояд ёбад, инҳоянд: -фаҳмиши амиқ, моҳияти дақиқи масъалаҳои мантиқӣ; -мантиқан коркарди иттилоот бо масъалаҳои математикаи элементарӣ; -ҷудо намудани ҷанбаҳои асосӣ, маънидод, исбот ва таҳлилҳо кардан;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Дар натиҷаи омӯзиши фанни «Математика» донишҷӯён бояд чунин салоҳиятҳои касбиро соҳиб шаванд: а) бояддонанд: -тарзи ҳали масъалаҳои мантиқӣ -ҳадди кифоя донистани ҷадвали зарб -тарзи ҳали муодила ва чор амали арифметикӣ б) бояд тавонанд: - маҳорати ҷиддии исботкунии математикаи элементарӣ; - маҳорати босаводонаи истифодаи соҳаи фаннӣ математика; - маҳорати тамоил ба масъалагузорӣ математикаи элементарӣ; - дуруст донистани матнҳои математикӣ; - фаҳмиши дурусти масъалагузорӣ математикӣ. в) аз худ намоянд: - ҳал кардани мисолу масъалаҳои фанни мазкурро; - номгӯи маводҳоеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии ин фанро. г) малака пайдо кунанд: - қобилияти фикри доир ба масъалаҳои мантиқӣ: - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда тавонанд; - бо ҳамтоёни худ барои ҳамкорӣ кардан омода шаванд. - тарзу роҳҳои қабул, ҳифз ва коркарди маълумотҳо (иттилоот)-ро аз худ намоянд ва бо компютер ҳамчун воситаи идоракунии иттилоот кор карда тавонанд; - барои гирифтани иттилоот аз шабакаҳои глобалии интернетӣ кор карданро қобилият дошта бошанд. - аз санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ истифода бурданро омӯзанд. - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи заруриро бароранд; -истифодаи компютер, проектор ва дар шабакаи интернет кор карда тавонанд.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- Ададҳои натуралӣ ва амалҳо бо онҳо - Мисолҳо бо ададҳои натуралӣ - Ҳалли мисолҳо бо ададҳои натуралӣ - Ҳалли мисолҳо бо ададҳои натуралӣ - Ададҳои сода ва таркибӣ - Мисолҳо оид ба ададҳои содда ва таркибӣ - Ҳалли мисолҳо оид ба ададҳои содда ва таркибӣ - Аломати тақсимшавии ададҳо ба 2,3,4,5,6,7,8,9…. - Аломати тақсимшавии ададҳо ба 2,5

	- Аломати тақсимшавии ададҳо ба 3,4,6,7,8,9…. - Ба ҳамзарбҳои содда ҷудо кардани ададҳо - Мисолҳо ба ҳамзарбҳои содда ҷудо кардани ададҳо - КТУ (калонтарин тақсимкунандаи умумӣ) - Мисолҳо доир бо КТУ - Ҳалли мисолҳо доир бо КТУ ва ХКУ - Ҳалли мисолҳо доир бо КТУ - ХКУ (хуртарин каратии умумӣ) - Мисолҳо доир бо ХКУ - Ҳалли мисолҳо дои ба КТУ ва ХКУ - Мафҳуми асосии каср. - Касрҳои дуруст ва нодуруст - Ҳалли мисолҳои дои ба касрҳо - Хосиятҳои асосии касрҳо. - Ихтисори касрҳо - Мисолҳо доир ба ихтисори касрҳо касрҳо - Ба махраҷи умуми овардани касрҳо. - Мисолҳо доир ба махраҷи умуми овардани касрҳо - Мисолҳо доир ба касрҳо - Муқоисаи касрҳо - Ҷамъ ва тарҳои касрҳои оддӣ - Мисолҳо доир ба ҷамъ ва тарҳи касрҳо
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	ТИК, синфхонаи мултимеди
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (хаттӣ)

2.2.12. Асосҳои табиатшиносӣ ва тарбияи экологӣ

Тавсифи мухтасари фан	Асосҳои табиатшиносӣ ва тарбияи экологӣ системаи илмҳо дар бораи табиат буда, ҳодисаҳо, ҷараёнҳои дар он гузаранда ва қонунҳои онро меомӯзад. Мафҳуми «табиатшиносӣ» аз калимаҳои «табиат» ва «дониш» гирифта шуда, маънои донистани табиатро дорад. Табиатшиносӣ дар бораи тамоми ашёю ҳодисаҳои табиат, сабабҳои тағйирёбӣ ва роҳҳои ҳифзи онҳо маълумот медиҳад. Табиатшиносӣ илми мустақил ва серсоҳа мебошад. Аз табиатшиносӣ илмҳои ҷудогона ба мисли: ботаника, зоология, география, экология, химия, физика ва астрономия ба вуҷуд омадаанд. Табиатшиносӣ системаи илмҳо дар бораи табиат буда, ҳодисаҳо, ҷараёнҳои дар он гузаранда ва қонунҳои онро меомӯзад. Мафҳуми «табиатшиносӣ» аз калимаҳои «табиат» ва «дониш» гирифта шуда, маънои донистани табиатро дорад. Табиатшиносӣ дар бораи тамоми ашёю ҳодисаҳои табиат, сабабҳои тағйирёбӣ ва роҳҳои ҳифзи онҳо маълумот медиҳад. Табиатшиносӣ илми мустақил

	ва серсоҳа мебошад. Аз табиатшиносӣ илмҳои ҷудогона ба мисли: ботаника, зоология, география, экология, химия, физика ва астрономия ба вуҷуд омадаанд
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ,
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯён зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбад, инҳоянд: -қобилияти таҳлили китобҳои иловагиро аз худ кунад; -таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда тавонад; -тарзу роҳҳои қабул, ҳифз ва коркарди маълумотҳоро аз худ кунанд ва бо компютор кор карда метавонад; -барои гирифтани иттилоот аз шабакаҳои глобалии интернетӣ кор кардан қобилият пайдо кунанд; -аз санадҳои меъёрӣ – ҳуқуқӣ истифода бурданро омӯзанд; -аҳамияти иҷтимоии касби худро донанд ва барои тадбиқи фаъолияти касбӣ ҳавасманд бошанд.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Дар натиҷаи омӯзиши фанни «табиатшиносӣ» донишҷӯён бояд чунин салоҳиятҳоро соҳиб шаванд: • Аз худ намудани мафҳумҳои табиатшиносӣ – физика, астрофизика, кимиё, биология, экология ва геология; • Ташаккули ҷаҳонбинии илмӣ - табиӣ ва баланд бардоштани маданияту тафаккури мутахассисон; • Татбиқи мафҳумҳо, қонунҳо ва ҳодисаҳои илмҳои табиатштносӣ дар ҳалли масъалаҳои иқтисодӣ, гуманитарӣ ва ҳуқуқшиносӣ.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- Мақсад ва вазифаҳои асосии омӯзиши асосҳои табиатшиносӣ - Омӯзиши махали худ - Ашёи табиӣ ва таркиби он - Ҳайвонот ва набототи нодир - Ҳаракати Замин дар атрофи Офтоб - Ҷинсҳои кӯҳӣ - Сарватҳои табиии маҳал - Ҳаракати дигар ҷирмҳои осмонӣ дар атрофи Офтоб - Гуногунии олами наботот
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	ТИК, синфхонаи мултимеди

Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоҳӣ)